

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 238-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 30 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
8-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 15 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, október 17.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Pártpolitika és közügy.
- A szabadelvűpárt és a Kossuth-párt.
- A gyulai mandátum.
- A magyar mise.
- Szerzetesek beözönlése Magyarországra.
- Bercsényi Béla halála.
- Pétádó emelés a közgyűlés alatt.
- A pinchehelyi képviselőválasztás.
- A városatyá-választások.
- Sikkasztó postaiírt.
- Tárca: Mikorára a malac megnőtt. Irta: Sero Matild.
- Rogány-Csarnok: A karvalyok vére. Irta: Theuriot André.

Pártpolitika és közügy.

Arad, október 16.

A ma lefolyt városi közgyűlés tárgysorozatában egyebek közt előfordult az új választás kiírása és elrendelése azon képviselők helyett, kiknek mandátuma ez év végén lejár. Ez alkalommal a négy kerület szavazat-szedő bizottságaihoz az elnökök és alelnökök annak rendje és módja szerint javaslatba hoztván, a közgyűlés egy furcsa felszólalásnak volt tanuja. Steiner Jakab törvényhatósági bizottsági tag ugyanis abbéli megütközésének adott kifejezést, hogy a javaslatba hozott elnökök és alelnökök között nincsen a függetlenségi párt a most lezajlott országos követválasztásnál beadott függetlenségi szavazatok arányában képviselve.

Semmise jellemzi jobban az idők gyökeres átalakulását és megváltozását, mint amaz általános megütközés, melylyel a Steiner indítványát minden oldalról fogadták. Bármi kézzel fogható őszinteséggel és szókimondó közvetlenséggel fejezte is ki a felszólaló az ő aggályait, egyszerűen — nem értették meg őt.

Mintha a régen elmúlt idő szava hangzott volna fel mohosult sirjából, nem tudott reá senki kadenciát a most élő, a most uralkodó viszonyok, eszmék és fel-fogások között.

Igen, lehetett valaha valamikor olyan világ, a hol a városi ügyek intézésére való kisebb vagy nagyobb hivatottságot ahhoz képest mérlegelték, hogy vajon az illető szabadelvűpárti, vagy pedig függetlenségi-e?

Ma már a pártszempontok ezen rideg egyoldalúságán rég túl vagyunk, s a városi képviselőtől első sorban azt kívánjuk, hogy egyéni függetlensége mellett jóakaratot és szakértelmet vigyen magával a torony alá, míg az ő párt-politikája előreláthatólag éppen oly kevésbé jó itt kérdés alá, mint akár a — vallása.

Igaz ugyan, hogy a választópolgárság még a hagyományos pártkeretek szerint oszlik amaz érdekeltségi csoportokra, táborokra, melyek a megválasztandó törvényhatósági bizottsági tagokat jelölik és megválasztásuk érdekében az agitációt vezetik, de a nagy közönség ennek dacára

ma már mégis az első sorban csak azt nézi, ki mennyire alkalmas azon megtisztelő, de felelősségteljes feladatra, hogy a város ügyeinek vezetésébe, mint a törvényhatósági bizottság tagja befolyást gyakoroljon.

Azon az időn mindenestre túl vagyunk már, hogy ez olyan tisztelet-mondjuk becsületbeli állásoknál, milyenek a választások pártatlan vezetése, az igazságos eljárást a pártok arányában ellenőrizzük. Ma már bátran állithatjuk, hogy arra szükség nincs, mert ha valaha, úgy most van értelme a nevezetes mondásnak:

— Elmult a pártviszály!

A szabadelvűpárt és a Kossuth-párt.

Arad, október 16.

A közvéleményben kezd tért hódítani az az álláspont, melyet az Aradi Közlöny foglalt el a szabadelvű-párt és a Kossuth-párt között felállítandó viszony és a két párt között máris létező közeledés tekintetében.

A szabadelvűpárti Pesti Hirlap a gyulai választással foglalkozván, ugyanabban az irányban szól a nevezett választás kérdéséhez, mely irányban lapunk a mi-nap fejtegette azt.

A gyulai választás — írja a nevezett ujság — mely magában véve csak olyan

TÁRCA.

Mikorára a malac megnőtt.

Irta: Sero Matild.
(Olaszból.)

A mély kandalló párkányának árnyékában ült Pascalina. Köténye alatt egymásba fonta ujjait és az olvasót morzsolta. Csakis az imádságokat rebegő ajkak zizegését lehetett hallani. A füstös konyha, a nagy faasztal, a fekete kenyérszekrény, a festett támlájú székek mind egyformán tüntek fel a fekete éjben. A már félig kialudt tűz a hamu alatt pislogott.

Kopogtatnak az ajtón. Teréza lép be. Fején egy veder. Kissé meg kellett hajolnia, mert magas, sovány, szikár volt. Pascalina segített neki, hogy terhét letegye a földre és Teréza egy ideig mozdulatlanul állt, alig kifáradva az óriási teherrel, amelyet az imént cipelt. Aztán levetette a posztóröngyöt, amely a fejét védte és elterítette egy széken. Teljesen nedves volt. A kendője is vizes volt, valamint a haja és a nyaka, Pascalina gyertyát gyújtott, aztán kinyitotta a kenyérszekrényt, levágott egy nagy darab fekete kenyeret, melléje tett egy darab sajtot és odaszarta a cselednek.

— Es Canituccia? kérdezte aztán

— Nem láttam.
— Már késő van és a kölyök még mindig nem jött haza.

— Majd megjön.
— Teréza, ne feledd, hogy holnap reggel ezt a zsák búzát a városba kell vinned.
— Elviszem, signorina.

Teréza a kenyeret és sajtot, a helyett, hogy megette volna, kötényének zsebébe rejtette; — aztán tátott szájjal, bamba arccal, teljesen kifejezéstelenül megállt egy pillanatra.

— Most már megyek. — Jó éjszakát signorina.

— Jó éjszakát.
Es lassan indult a faluba, — egy gunyhó felé, ahol négy éhes száju gyerek várta. Pascalina azonban benyitott az ajtón és így kiáltott:

— Canituccia!
Semmi válasz. Februári est szállt le a tájra, Pascalina azonban a sötétségen is keresztül akart hatolni. Ismételte kiáltását.

— Canituccia! . . . Canituccia!
Aztán kedvetlenül ment végig a fason, amely a veteményes kerten át húzódott el. Jobbra, balra tekingetett, — az egyetlen ut irányában, amely Ventaruli falut keresztezi.

Canituccia sehol!
— Megölték a nyomorultat! mondotta magában.

Panaszos sírás hallatszott most. Canituc-

cia a bejárás lépcsőjén ült; — meggubbaszkodva, fejét tenyereibe temetve, kezeivel haját kuszálva.

— Itt vagy hát! Mi történt veled? Megverték? Hol van Cicotto?

Canituccia, egy hét éves kis leány, most most még keservesebben kezdett sírni.

— Miért jössz ily későn haza? — Es Cicotto? Mondd meg az igazat? Elvesztetted Cicottót? . . .

Es a vén leány hangja még rikácsolóbb lett. Canituccia levágódott a földre és zokogott. Cicottót elvesztette.

— Te boszorka! Gyilkos! Csavargó! Tolvaj! . . . Elvesztetted Cicottót? Nesze, ez a tied! . . . Elvesztetted Cicottót? Nesze ez is a tied! . . .

Es a sok pofon, rugás, ütés egymást érte. Canituccia védekezett, de nem sirt. Pascalino is beleunt a verésbe, jól oldalba döfte hát és így szólt:

— Hallod-e kölyök, ugy-e, tudod, hogy sajnálatból fogadtalak fel? — Nos hát, ha Cicottót még ma este meg nem kerited, az országuton dögölhetel meg éhen, mint egy kutya, aki vagy . . .

Canituccia nyögve, fuldokolva tünt el az éjszakában. Aggódva nézett végig a réteken, mezőkön és halkan hívta Cicottót. Elvesztette hazamenőben, de észre sem vette. Es most meg éppenséggel semmit sem látott a sötétség-

mozzanata a népakarat megnyilatkozásának, mint bármelyik más kerületé, egy eléggé érdekes kontroverziát domborított ki. A szabadelvű és Ugron-párti jelölt között pótválasztásra kerül a sor s a kisebbségben maradt Kossuth-pártiakat vezérük most arra hívta fel, hogy szavazatukkal az Ugron-párthoz csatlakozzanak, tekintettel arra, hogy ennek a programja elveiben közelebb áll a Kossuth-pártéhoz, mint a liberális párté. Kossuth Ferenc ez argumentumával szemben azonban a gyulai hívek mégis a kormánypárti jelölthöz szítanak inkább, amiből viszont az látszik, hogy elvileg mégsem annyira tiszta a közelség a két függetlenségi frakció között.

Az időnek egy nagy fordulását jelenti ez a megoszoló érzés és fölfogás. Tíz évvel ezelőtt vajh' ki gondolkodott volna rajta? Az egyik frakció is negyvennyolcas, a másik is az. Kell-e hozzá kapacitálás, magyarázat? A politikai táborok e két közjogi meggyőződés alapján oszlottak meg, aki a Deák közjogi alapja ellen van, az mind elvtárs. Dualizmus és perszonálunió volt a sarka e két politikának s ami e kettő közé esett — a nemzeti pártot a maga fejlesztő teóriájával a nép egyszerűen nem értette meg.

Ma a hatvanhetes alapu pártokat nem a közjogi felfogás választja el a függetlenségiektől és ezeket a közjogi törekvésük nem képes egymáshoz közelebb hozni. A függetlenségi választók, ahol maguk nem képesek győzni, támogatják hol a szabadelvű-, hol a néppártot, közjogi elvük felfüggesztése mellett. Maguk a függetlenségi frakciók is szabadelvű vagy néppárti szint öltöttek s ami antagonizmus közöttük van, ugyancsak a liberalizmus és a reakció antagonizmusa. Törvényhozó munkájukban is ennek a két pártnak az irányzatán inkább a politikai szellem, mint a közjogi elv domborodik ki. Ezt az elvet nem ejtik el, de nem is

érvényesítik. Versengésük kritériuma nem az, melyik intranzigensebb negyvennyolcas, hanem melyik szabadelvű, melyik nem az?

Ezeket látva, legalább is kétséges, hogy Kossuth Ferencnek igaza van-e, mikor a maga táborát rokonabbnak itéli az Ugron-párttal, mint a szabadelvű párttal. A közjogi él a politika mai konstellációiban legalább is eltompult. A dualizmus megdöntése ma is dogmatikus és ideális cél, melynek megvalósítását egyik frakció sem tartja komolyan lehetőnek, ami pedig programjukból aktuális és életrevaló: az önálló vámterület kérdése, ez a hatvanhetes táborban számít legalább is annyi hivat, mint maguk között a függetlenségi kitaró agitációnak kiváló sikere, de semmiesetre sem olyan momentum, mely az elválasztó árkot a két közjogi irány között kiszélesítette volna. Igaz, a vámterület gazdasági kérdés, de függetlenségi gazdasági program volt tegnap, ma pedig már általános, olyan, mely a pártálláshoz nincsen kötve.

Mig a közjogi választóvonal ilyenképen elmosódik, az a másik vonal, mely a haladás és maradás kérdéseit állítja egymással szembe, annál markánsabban domborodik ki. Tény, amely fölött vitatkozni sem lehet, hogy az emberek közelebb érik egymáshoz magukat, ha szabadelvűek, mintha függetlenségi. Ezt az érületbeli fordulatot a politikai események és a politikai szükség hozta magával, azáltal, hogy évek során át csupa oly kérdés merült föl, mely a szabadelvűség szempontjából sorakoztatta az embereket s nem a közjogi meggyőződés szerint. Az egyházpolitikai törvények s a közgazdasági problémák, valamint az egész vonalon megindult szociálpolitikai munka háttérbe szorította a dualizmus kérdését, ami pedig élesztette volna, a kiegyezési vajadás és az osztrák zavaros alkotmányos helyzet, olyan megoldást nyert

dualisztikus alapon, hogy a függetlenségi agitáció, mely pedig elég vérmesen kapaszkodott ezekbe az eseményekbe, ugyszólván csütörtököt mondott.

Kossuth Ferenc tehát alighanem anachronisztikusan okoskodik, mikor még mindig rokonabbnak itéli a reakcionárius Ugronfrakciót a negyvennyolcas dogmájáért, mint a szabadelvű pártot a dualisztikus közjogáért. A közjogi kérdés nincs napirenden ma sem s azt a nemzeti hivatását, mely kétségkívül minden időben reá várakozik, most is csak idealisztikusan töltheti be. Ellenben a felfogást és az érületet teljesen szaturálják a társadalmi és közszabadsági kérdések, azok pedig a liberalizmus és a reakció elvi alapján dőlnek majd el. Ezért a nép inkább szabadelvű vagy reakcionárius, mint hatvanhetes vagy negyvennyolcas.

Ezen a változáson, melyet figyelmen kívül hagyni lehet ugyan, de észre nem venni lehetetlenség, sem az egyik, sem a másik félnek nincs oka keseregni. A nemzet politikai érettségének gyönyörű megnyilvánulása, hogy nincs karóhoz kötve, hanem követi a maga független ítéletével az eleven életet s azok szerint a kérdések szerint foglal állást, amelyeket a pozitív szükség vet föl, nem pedig az iskola teóriája. Ha már a haladás dolgában nem egy nézetben vagyunk, ezt a fejlődő országra nézve mindenekelőtt fontos kontroverziát a politikai figyelem teljes koncentrációjával küzdjük végig. *Dualista és függetlenségi harcok most nincsenek, tehát a szabadelvűeket ez az elvi különbség ne válassza el egymástól.*

Ami néhány évvel ezelőtt még paradoxon volt, ma természetes. *A szabadelvű gondolkodású Kossuth-párt rokonabb a hatvanhetes kormánypárttal, mint a legalább is konzervatív függetlenségi Ugron-párttal.*

ben. Meztelen lábait sem a hideg földet, sem az ut hegyes kavicsait nem érezték. A végtelen táj és sötétség nem bántotta, mert Cicottót minden áron meg akarta találni. Füleiben csengtek még Pascalina szavai; ha nincs Cicotto, nincs vacsora. És az éhség kizozta. Egyre kiáltotta ki az éjszakába!

— Cicotto, szép Cicotto, kis Cicotto! Hol vagy, szívem Cicottója? . . . Cicotto, jer Canitucciához. Ha meg nem találak, Pascalina anyó nem ad ennilót.

A gyermek vékony árnyéka izgett-mozgott a fehér uton. Hangja teljesen elgyengült. Futkosott, leült, erőt fogytán voltak. Végre a szomszéd rét felől rőfögést hall, majd száguldozást és lihegve jön Cicotto és a kis lány lábait nyaldossa.

Cicotto egy ici-pici, rózsaszínű, fekete foltos, vastag kövér és gömbölyű malac volt. Canituccia örömkialtásba tört ki, karjaiba fogta a malacot és fáradsága ellenére futva vitte a házba. Cs Cicotto nyugodtan rőfögött tovább. Pascalina az ajtóban várt és kis lány már messziről kiáltotta:

— Megvan Cicotto! Megtaláltam Cicottót! Pascalina csendeskén mosolygott magában. Beléptek mind a ketten a házba és Cicottót az ólba vezették, ahol telefalta magát és azonnal elaludt. Canituccia sóhajtozva szemlélte ezeket. Epp oly éhes volt, mint Cicotto és némán nézte Pascalinát nagy szemével, amelyek nem értettek a keréshez. Szólanult ült le a kandalló mellé. A vén leány újra elővette olvasóját és pusztá megszokásból egyre imádkozott. A gyer-

mek csak nézte, az éhség kizozta. Félórai várakozás után, amikor a Salve Regina is véget ért, Pascalina felállt, kinyitotta a lisztes ládát, levágott egy darab kenyeret, egy tányérra tett néhány hideg babszemet és az egészet odanyújtotta Canitucciának. Ez még most is ott guggolt a kandallónál és mehezen kezdett enni.

Sovány kis testén valami piros rongy lógott, amely egy fonállal volt dereka köré kötve. Amikor bevégezte az evést, a vederhez ment, hogy igyék.

— Menj aludni. — szolt Pascalina, ki elővette orsóját és fonni kezdett. Canituccia bement a cselédszobába, ahol a mézet tartották, levetette magát a szalmazsákra, valami rongyot a lábaira huzott és elaludt.

Pascalina pedig ezalatt egyre font és kissé bizalmatlanul gondolt a gyermekre. A kicsike természetes leánya volt a vörös Máriának, aki először a János suszterrel vette. Mikor ezt katonának vitték el, egy Rossi nevű uri fajtának lett a szeretője, aki később szintén elhagyta, bár Canituccia az ő leánya volt. Egy napon Mária eltűnt, elhagyta a gyermekét. Így került Zampa Crescenzóhoz és Pascalinához, akik felfogadták. A szeplős arcú kis leány azonban igen élénken emlékeztette őket a vörös Máriára és a sovány aggszűz, aki hozomány híján sohasem mehetett férjhez, még most is remegett, ha a vörös Mária szerelmi kicsapongásaira gondolt és ezért nem bízott Canitucciában sem.

Ovatosságból másnap madzagot kötött Cicotto egyik lábára és a másik végét a kis leány dereka köré erősítette, hogy el ne válhassanak

egymástól. A malac a gyermek után futott és így töltötték el a napot a mezőkön, egymást kölcsönösen hol jobbra, hol balra ranczigálva. Mennél előbbre haladt az évszak, annál hosszabban maradt együtt a két barát és csak este váltak el, amikor mindegyikük fekhelyét kereste fel. Cicotto a sok falástól egyre hizott, Canituccia pedig sovány és gyenge maradt.

A kis leánynak a kis malac volt az egyetlen és legbizalmasabb barátja. Sirva panaszkolt neki akárhányszor:

— Pascalina megvert.

A malac erre rőfögött egyet, aztán legelni ment. Este, hazamenetben így beszélgetett vele a kis leány:

— Most haza megyünk, Cicotto csendesen lefekszik az ólban. Pascalina mama beviszi neki a vacsorát. aztán Pascalina mama Canitucciának fog enni adni, aki ennek igen fog örülni, aztán . . .

Reggel pedig:

— Ha Cicotto jó, igen jó lesz, Canituccia felvezeti őt a hegyre, a főtisztelendő ur mezejére és sok, sok mézet fog ott enni és Canituccia azalatt sok, sok kenyeret fog enni . . .

Cicotto szemlátomást hizott. Őszre már óriás volt. Egy napon fejének egyetlen modulatával földhöz vágta a gyermeket, — az pedig kövekkel dobálta meg. Ez volt az egyetlen viszálykodásuk. Otthon mind rosszabbul táplálták Canitucciát, mert az aratás rossz volt és Pascalina kegyetlenül bánt a „vörös” leányával. Az aggszűz türethetetlen volt: veszekedett Terézával, a kertészszel, a fivé-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

TÁVIRATOK.

Az osztrák költségvetés.

Bécs, október 16. Az osztrák budgetet holnap terjeszti a kormány a képviselőház elé. A bevétel és kiadások összege 1600 millió koronát tesz ki. A felesleg 800.000 korona.

A burok győzelme.

Brüsszel, október 16. Ujabb távirati értesítések szerint a burok ismét fényes győzelmet arattak az angolok felett. *Botha* tábornok az angolok üldözése elől már biztonságban van.

Prade lemondása.

Bécs, október 16. *Prade* képviselő ma délelőtt írásban közölte *Vetter* gróf elnökkel, hogy alelnöki állásáról lemond. A német pártok ma egybegyűlnek, hogy a megüresedett alelnöki állás betöltéséről tanácskozzanak.

Spanyol zavargások.

Madrid, október 16. A minisztertanács a régens-királynő elnöklése alatt ma rendkívüli ülésre gyűlt össze. Szevillából érkezett hírek szerint ott ma délelőtt újból zavargások fordultak elő. A csőcselék a közúti kocsiakat kövekkel dobálta meg és az „Isteni Megváltó” nevű zárda kapuját felgyújtotta. A katonaság újból helyreállította a rendet.

A magyar mise.

(A római zarándokut.)

Arad, október 16.

Hajdu-Dorogon körülbelül egy évszázad óta miséznek magyarul a magyar ajku görög katolikus híveknek. Ez évszázad alatt apró próbálkozásokon kívül senki sem zavarta a dorogiakat s a templomban zavartalanul folyt a magyar misézés. De így volt ez más magyar ajku görög katolikus hitközségekben is.

Ez az állapot azonban mind mostanáig nem nyerhette meg a római szentszék szankcióját s így a magyar nyelv, mint oltári, ma is csak türt nyelv. Nehány év előtt a magyar misét,

rével, Canituccával, az egész világgal. Az elmúlt vasárnap a pap is megtagadta tőle az absolutiót.

Ezidőszerint egyre szakadt az eső és a két jóbarát teljesen átázva került haza a mezőkről. Canituccia a fejére valami piros rongyot kötött, társának pedig odaszólt:

— Szaladjunk, szép Cicottócskám, mert esik. Szaladjunk, hogy a tüznél megszáradhassunk.

A tűz azonban már gyakran kialudt otthon és Canituccia nedves rongyaiban feküdt le aludni. Szeptember havában híre járt, hogy a vörös Mária Capuában meghalt, a pap pedig megrovólag emlékezett meg róla vasárnapi prédikációjában. Canituccióval is közölték anyja elhunytát, de ő nem értette meg és csak állt, bámult.

Ebben a hónapban Cicotto oly vastag volt már, hogy sem futni, sem a legelőre kimenni nem tudott. Canituccia most egyedül járt ki az erdőbe rőzsét szedni és Cicottonak teli kötény makkot hozott haza.

Egy decembri estén, mikor a kutról vizet hozott, a pap, Passaretti Nicolo és Zampa Crescenzo élénk beszélgetésben volt az udvaron. Majd mind a hárman benéztek Cicottohoz és újra vitatkoztak. Másnap Sabatino, a hentes és Rosario, Rossi Gasparo cselédje jött el. Nagy mozgalom volt a házban és az udvaron. A takaréktűzhelyen nagy üst állt, mindenféle pedig tálak, szakajtók, bödönök, vedrek. Pascalina, Teréza és Rosario feltűrték szoknyáikat és fehér kötényt kötöttek. Sabatino fotoskodva járt-

egyenesen a római szentszék iniciatívájára, be akarták szüntetni. Ez volt a felelet arra a mozgalomra, melyet Hajdu-Dorog görög-katolikus magyarjai a magyar misének végleges elfogadása tárgyában megindítottak.

A magyarság azonban nem hagyta el az ő szent ügyét s megindult a mozgalom, hogy a pápát a helyzetről felvilágosítsák s a magyarságnak a Vatikánban főlös számban levő el-lenségeit leszereljék. *Szabó* Jenő főrendiházi tag elnöklésével országos bizottság alakult, hogy a magyar nyelvnek, mint oltári nyelvnek, jogait megvédelmezze s jövőjét biztosítsa.

A múlt évben nagy zarándokcsapat ment le Rómába, hogy kérelmét megújítsa s a pápához való ragaszkodásáról és hűségéről bizonyosságot tegyen. Ennek a nagy, országos nevezetességű mozgalomnak s a zarándokutnak történetét írja meg az a nagy, diszes könyv, mely *Szabó* Jenő főrendiházi tag égisze alatt most látott napvilágot.

Jó volt ezt a könyvet megírni, nehogy elkallódjék bármi csekély részecske ennek a nagynevezetességű mozgalomnak a történetéből. Ez a könyv sok érdekes adatot tartalmaz főleg a római zarándoklat idejéből. Így megtudjuk, hogy a pápai udvar nem fogadta valami barátságosan a magyarokat s a zarándokcsapatból mindössze tizenketten járulhattak XIII. Leó elé.

Az eredmény nem sok, de mégis valami. A pápa kijelentette, hogy a magyar görög katolikusok kérelmét megfontolás tárgyává teszi. Adja az Isten, hogy ez a megfontolás a magyarság igazának elismerését jelentse. Mert visszacsinálni a dolgot s a magyarságnak egész magyar mise helyett félmagyar misét adni, legalább is fölötte nehéz. Ez komoly zavarokra adhatna alkalmat s az egész magyarságra nézve lesújtó hatása lenne.

Mert ha lehet a románnak románul misézni, miért ne lehetne a magyarnak is? Miért lennének mi, az uralkodó faj, mostohább fiai az egyháznak, mint a románok? Ezt nem bírnók lenyelni.

Mi nagy érdeklődéssel, igaz szeretettel és

kelt, Canituccia mindezt látta, de nem értette. Halkan kérdezte Terézától:

— Mi lesz ma este?

— Karácsony közeledik és leszurjuk Cicottót.

Canituccia kétségbeesetten gugolt az udvari bejárás mellett. Látta, amint Sabatino és Nicola előrevonszolták Cicottót, a hizót, mely iszonyuan bőgött és sehogysem akart meghalni. Látta, amint a kés belefuródott barátja nyakába és vérsugár lövell ki belőle. Látta, amint a hentes szép kereken leszelte a fejét és odatette egy tálba, babérlevelek közepébe. Látta, amint a testét kétfelé szelték és örömmel mérték a mázsálón. O, a hideg éjben kint maradt és meg sem mozdult.

Beszólitották a konyhába, Rosárió és Teréza apró kolbászokat tömött. Sabatino és Crescenzo a sonkákat és a szalonnát készítették ki, mi-alatt Nicola az üstre ügyelt, amelyben a fehér szalonnadarabok zsirra változtak át. Pascarina vért piritott egy serpenyőben. Jókedvűen fecsegték valamennyien. Csak Canituccia állt mozdulatlanul az ajtóban.

Ekkor jutott eszébe Pascalínának, hogy a gyermek már az előtte való nap óta nem evett; fogott hat egy darab kenyeret, rátett egy kanál-nyi piritott vért, odanyújtotta neki és így szólt:

— Fogd, kicsikém, edd meg!

Canituccia azonban, aki majd meghalt az éhségtől, egyszerű fejmozdulattal utasította vissza az adományt.

Legjobb barátja véréből a világot sem evett volna.

aggódó bizalommal nézzük a görög katolikus magyarság nehéz küzdelmét. Kivánjuk, hogy az a békés, mindenekelőtt és mindenekelőtt Róma jó indulatának megnyerését célzó irányzat mihamarább diadalmaskodjék, hogy meg-hozza a várva-várt nyugalmat az izgatott ke-délyekben s legdrágább kincsünket: magyar nyelvünket oltári nyelvvé emelhessük.

E cél érdekében szívós kitartást, rendíthetetlen energiát kívánunk. Nem szabad pi-hennünk egy percre sem; mert a magyarság kérelme jogos, becsületes, a mely semmiféle kánonba nem ütközik. Ezt ajánlotta a görög katolikus magyarok küldöttségének Istenben boldogult *Szilágyi* Dezső is. Ez a politika, a mi hitünk szerint is, az egyedül helyes, az egye-dül célravezető.

A gyulai mandátum.

(Kossuth és Bartha polémiája.)

Arad, október 16.

Ismeretes az a kavarodás, amit a gyulai mandátum a függetlenségi táborban előidézett. A mandátum tudvalevőleg Bartha Miklósé volt s a mostani képviselőválasztáson is Gyula meg-bizólevelével akart a Házban megjelenni. A Kossuth Ferenc elnöklése alatt álló független-ségi és negyvennyolcas párt azonban úgy hatá-rozott, és pedig nagyon helyesen, hogy Barthá-nak ellenjelöltet kell állítani, két oknál fogva. Először is azért, mert Bartha nem szabadelvű, másodsor azért, mert Bartha nem független-ségi Már pedig a negyvennyolcas program-nak a függetlenségi törekvés, valamint a sza-badelvűség a kardinális eleme. Állított is neki ellenjelöltet *Hentaller* Lajos személyében. A vá-lasztás megvolt. Három jelölt küzdött a man-dátumért Gyulán: *Bodóky* kormánypárti prog-rammal, *Hentaller* függetlenségi zászló alatt és *Bartha* Miklós mint Ugronista.

A küzdelemből egyik jelölt sem került ki győztesen. *Hentaller* végkép lemaradt, *Bodóky* és *Bartha* között pótválasztásra kerül a sor. Mikor a változhatatlanba bele kellett nyugodni, érdekes fordulat állott elő. Az a *Kossuth* Ferenc és az az *Eötvös* Károly, aki Barthának ellen-jelöltet állított és ezt tenni elvi okokból látta szükségesnek, nehogy bárkit is tévedésbe ejt-sen Bartha függetlenségi álláspontjának igaz mivolta, — cikket irtak az Egyetértésbe, mely cikkben felszólítják a gyulai függetlenségi pol-gárokat, különösen azokat a polgárokat, akik *Hentaller*re adták szavazatukat, hogy sorakoz-zanak *Bartha* Miklós mellé, nehogy a kormány-párti *Bodóky* kapjon mandátumot függetlenségi jelölttel szemben.

Azt hisszük, hogy Bartha Miklós és pártja, ha Bartha időközben nem kapott volna egye-bütt mandátumot, szívesen fogadta volna ezt a támogatást. Most azonban, hogy Zenta magáé-nak vallhatja az Ugron-párt elnökét s így a gyulai mandátumra Barthának égető szüksége nincs, Bartha visszautasítja ezt a támogatást, nem nyíltan, hanem a maga módja szerint. Lapjának tegnapi számában sértő, piszkoló-dó cikk jelent meg erre vonatkozólag. A cikkből mutatónak közöljük a következőket:

... Miért hát feltűnő, hogy most egyszerre. *Eötvös* és *Kossuth* is *Bartha* mellett foglalnak ál-lást? Azért, mert mindketten vezérszeropet visznek az Egyetértésben, mely lap hónapok óta állandó ro-vatot tartott nyitva a Bartha becsmérlésére. Fene-ketlen hazugságokat és gyűlöletes rágalmakat közölt *Bartháról*, gyulai tudósításaiban. Még attól sem tar-tózkodott, hogy beszerezze Barthának évek előtt irt magántermészetű leveleit és azokat közölje. Négy-

emeletes hencgesszel hirdette, hogy Gyulán kilelt a levele Barthának. Olyan beszédet adott a Bartha szájába, melyekről itt boldog boldogtalan tudta, hogy soha sehol mondva nem voltak.

Nem méltán kelt-e tehát feltűnést, hogy most egyszerre az Egyetértés vezéralakjai ugyanazt a Barthát ajánlják, akiről az Egyetértés lehuzta a becsület palástját? Mit higgyen a választóközönség és kinek higgyen most? Mikor mond igazat az Egyetértés? Akkor-e, mikor Barthát ország csufjává tette, vagy most, mikor Barthát képviselőnek ajánlja? Igaz-e az, a mit Bartháról korábban írt? Ha igaz, hogyan lehet őt a törvényhozók közé óhajtani? Ha nem igaz: miért írtak róla hazugságokat?

Kossuth Ferenc nagyon számít az emberek fedelékenységére. Mi itt emlékezünk. Olvastuk leveleit, plakátjait Bartha ellen. Láttuk körünkben három izben is Pap Eleket, ki az ő megbízásából korteskedett. Láttuk magát Kossuth Ferenczet is. Hallottuk, amint cáfolta Barthának olyan beszédét, amit Bartha nem mondott. Mert Bartha itt sokszor beszélt, mindig politikáról, felvilágosítólag, lelkesítve, történelmi jogainkat fejtegetve, de soha személyekkel, azok minőségével, hibáival, gyöngeségeivel egy percig sem foglalkozott. Ellenben a Kossuth Ferenc küldöttei egyébről sem beszéltek, mint szidalmazták Barthát, ráfogták, hogy a kormányelnök zsoldijában van, hogy a Gotterhalte az ő imádsága stb., úgy, hogy e beszédekből, ha kinyomatnák, dús gazdaggá lehetne tenni a szenyirodalmat.

De nemcsak maga Kossuth Ferencz jött le, tudatni velünk azt a meglepő tény, hogy ő édes apjának a fia, hanem lehozta magával Lukács Gyulát, Pap Eleket, Balogh Lászlót, Krasznay Ferenczet, Benedek Jánost és még egynéhány képviselőt. Megelőzőleg leküldötte Thaly Kálmánt, aki nem tűzte föl mellőre a bécsi udvartól nyert azt az érdemrendjét, melyet a kuruckodás jutalmául kapott . . .

A Bartha Miklós-féle támadásra az *Egyetértés* megadja a választ. Hálátlanságról panaszlik. Joggal.

Csak hogy Bartháéknak mégis igazuk van, amikor ezt a cikket megírták és kiadták Kossuth Ferenc és Eötvös ellen. Egy nagy bűn méltó büntetése ez. Bűn volt Kossuthtól épp úgy, mint Eötvöstől Bartha mellett foglalni állást, hiszen Bartha nem vedlett át egy napról a másikra, hanem maradt az a választás után is, ami a választás előtt volt: reakcionárius. Sem az egyik, sem a másik tulajdonsága nem indokolhatja, hogy a szabadelvű és függetlenségi *Kossuth* és *Eötvös* szóljanak Bartha érdekében. Ha Hentaller bukása után minden áron kellett állást foglalni Gyulán: Bodóky érdekében kellett volna tenni valamit. Azt kellett volna mondani: Bodóky közjogilag nem a mi emberünk, de szabadelvű férfiú; Bartha azonban nem szabadelvű, s nem függetlenségi, — polgártársak, két rossz közül válasszátok tehát a kisebbet, adjátok szavazatokat Bodókyra, ő a mi függetlenségi programunknak legalább egyik követelményét vallja a magáénak: liberális. Őszintén szólva nem tudunk haragudni Bartha Miklós kirohanásáért.

SPORT.

+ **Maione Vincenzo** vivóiskolája. Tegnap vette kezdetét *Maione* aradi oasz mester vivótanfolyama. A nemes sport gyakorlására szokatlanul nagy számban jelentkezték az idén, úgy, hogy *Maione* alig rendelkezik még néhány szabad órával. Egyeseket, valamint kisebb nagyobb csoportokat a tanfolyam egész ideje alatt még mindig elfogad tanításra *Maione*, ha azok arra nála, az Eötvös-utcai (Andrényi Kálmán-féle házban levő) vivóiskolában előre jelentkeznek.

Bercsényi Béla halála.

— Az Aradi Közlöny tudóstíjából. —

Arad, október 16.

A budapesti Nemzeti Színház egyik legelsőbbrendű tagja, a színészképző intézet tanára és a Petőfi-társaság tagja: *Bercsényi Béla* több napi szenvedés után ma este meghalt.

Pár hónappal ezelőtt még fellépett a Nemzeti Színház színpadán, néhány nap előtt azonban szélütés érte s a kiváló művész azóta fel nem kelt az ágyból. Ereje egyre hanyatlott, míg a ma esti órákban beállott az agónia s este 7 órakor kilehelte lelkét.

A délután folyamán aztán aggasztó hír jött a beteg színészről. Azt táviratozta ugyanis tudóstíj, hogy *Bercsényi Béla* hajnal óta eszméletlen állapotban fekszik József-körtül lakásán. A nagybeteg körül csupán a családtagok és kezelő orvosai vannak. A beteghez ma már senkit sem bocsátották be, dacára, hogy igen sokan jártak nála a barátok és a kollégák közül. A katasztrófa az orvosok véleménye szerinti minden percben bekövetkezhetik.

A halál nem soká váratott magára, a beteg kezelőorvosa este 7 órakor azzal jött ki a szobából, hogy *Bercsényi* meghalt.

Bercsényi Béla, családi nevén *Heller*, Miskolcon született 1844. május 25-én s most 57 éves volt. Iskoláit szülőhelyén és Egerben végezte; színészsze 1863. június 9-én lett, *Latabár* Endre színtársulatánál, honnan Szegedre, Szabadkára, *Aradra*, Kolozsvárra és Nagyváradra szegődött. A Nemzeti Színháznál 1872. augusztus havában lépett fel mint vendég s harmadik fellépése után szerződötték is. Írt több sikerült költeményt, novellát s színművet is.

Szigligeti elhunyt után *Paulai Ede* neveztetvén ki drámai igazgatóvá, helyét a színészképző intézetnél *Bercsényi* foglalta el, mint a lélektan, „dramaturgia“, a jellemábrázolás tanára.

Az 1890-ik évben másodszor megnősülvén, visszalépett a színpadról, egy évi távollét után azonban újra elfoglalta régi helyét úgy a színpadon, mint a színi-iskolánál.

Valamikor régen, 14—15 éve is lehet annak, — *Bercsényi Béla* egyike volt a legvidámabb bohémeknek. Minden este megjelent, az akkor erősen látogatott Mikádó-vendéglőben, ahol akkor tájt minden este összekerült a Nemzeti Színház bohém társasága, ezek között *Molnár György* is, akkor legelőkelőbb tragikusa hazai színművészetünknek. *Molnár* igen tréfás ember volt. A mikor meghalotta, hogy *Bercsényi Béla* a n. illiomos *Krail Irmát*, akinek rendíthetetlen fukarsága köztudomású volt, veszi el feleségül, így szólott:

— Béla, — Béla, téged örökre elveszítünk, de magadat is el fogod veszíteni!!

— Ugyan és miért?

— Mert te attól a perctől kezdve megszüntél bohém lenni.

— Dehogyan szüntem! No majd meglátjátok. Nem fogok én megváltozni egy fikarcnyit sem.

Bercsényi csakugyan elvette *Krail Irmát* feleségül és azután hosszú ideig nem látta őt senki. Nászuton volt Németországban, Dániában, Spanyolországban s tudja Isten hol még.

Vagy négy hónap múlva jelent meg ismét a Mikádóban.

Nagy hozsánnával fogadták. *Bercsényi* pedig nagy flegmával vett elő a zsebéből egy darabka papirosba göngyölt sajtot és két decibort rendelt.

Molnár György diadalittasan nézett körül és felkiáltott:

— No, nem megmondta! . . .

— Hja barátom, — mondotta *Bercsényi*, nem pazarolhatunk. Nektek fogalmatok sincs arról, hogy micsoda terhei vannak az embernek: annuitások, amortizálások, házbéradó, teheradó stb.

— Bizony, bizony — mondotta *Molnár György*. Ez igaz! Mi is tudjuk. Látod, mindezekre eddig semmi gondod se volt! . . .

— De hát *Bercsényi*ben, a kinek alapjában áldott jó szíve volt és memeselelkűsége példaszzerű volt, csakhamar ismét felülkerekedett a bohémtermészet és röviddel a fenti epizód után lakomára hívta meg az egész Mikádó-beli társaságot.

No, ott aztán kitett magáért. Valóságos lukullusi lakomát csapott. Volt ott az asztalon minden, a mit szem száj megkívánhatott. Csak *Molnár György* viselkedett egyre szertartásosan, mintha *Eszterházy hercegnél* ebédelt volna.

Bercsényi pedig hamar észrevette és bántotta a dolog.

— Hallod te Gyuri, — szólott hozzá — ne komédiázz, a méltóságodat pedig tartsd akkorra, a mikor *Eszterházy grófot*, vagy *Hamletet* játszod. Most pedig eb ura fakó, vigadj, mert megharagszom!

— E már más! — mondotta *Molnár*, miért nem mondd mindjárt!

És aztán nagy vigasság között folyt le az egész lakoma.

Szerzetesek

beözönlése Magyarországra.

(Egy új rend letelepülése Budapesten.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 16.

Rövid idő óta sajtóságos áramlat uralkodik a művelt nyugaton. Megrendszabályozzák a papokat, mint a kik túl sok földi javakat szedtek össze, de vagyonosodásuk nem állt arányban hazaszeretetükkel s politizálásuk csak veszedelem volt a népre.

Nap-nap után érkezik hír, hogy francia szerzetes rendek oda hagyják országukat s más alkalmas talaj után néznek. Inkább kivándorolnak, semhogy az új rendszabályoknak alá-vessék magukat.

Spanyolországból, a legpolitikusabb államból is, mind sűrűbben papok elleni zavargásokról ad hírt a táviró.

Mit tesznek tehát a különféle szerzetes rendek? Új és alkalmasabb területet keresnek működésük színteréül, és sajnos, ezen új területet Magyarországon kezdik felfedezni. A jezsuiták máris nagy földterületeket vásárolnak nálunk és Ausztriában, a kormány pedig letelepedésüket nem gátolja meg.

Hogy a fekete had beözönlése mit fog eredményezni, az még a jövő titka, de hogy áldásos nem lesz, az bizonyos.

Budapesti tudóstíj táviratozza, hogy a gráci *Paulai Szt. Vincéről* nevezett *laszarista kongregáció* kérvénnyel fordult a főváros tanácsához, a melyben egy rendház és egy templom felállítását kéri, és ehez a várostól 100.000 korona szubvenciót.

A székes főváros közgyűlése ma tárgyalta ezt az érdekes kérvényt, a melynek folyamán a jogügyi bizottság a kérelmet teljesíthetőnek véleményezte. A templom helyéül a IX. kerületet jelöli ki, miután nézetük szerint ezen kerület lakossága a szociálista tanokkal annyira telítve van, hogy egy templom felállításával a nép vallásosságát terjeszteni szükséges.

Matyus Arisztid bizottsági tag utal a franciaországi esetekre és már csak közjogi okokból is ellenzi új szerzetes rendek letelepedését.

Azt indítványozza, hogy a közgyűlés ne döntsön a kérelem fölött mindaddig, míg az országgyűlés és a király erre az engedélyt meg nem adja, mert nézete szerint új rendek letelepedéséhez az ország törvényhozó testületének van csak joga az engedélyt megadni.

A polgármester szavazására bocsájtotta a két indítványt s Matyus Arisztid indítványát három szótöbbséggel elvetették.

E szerint a tanács javaslata lett elfogadva, s a gráci lazarista rend rövidesen a fővárosban fog új hajlékot kapni.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Az édes otthon, vígjáték. (Páratlan bérlet.)

Péntek: Cirkuszélet, operette. (Páros bérlet.)

Szombat: Cirkuszélet, operette. (Páratlan bérlet.)

* **Pry Pál.** Polgár Sándornak ma jó estéje volt. A folyton kotnyeleskedő Pry Pál benne igen értelmes és jellegzetes képviselőt talált, aki a kis számú közönséget folyton derült hangulatban tartotta. A környezet a cimszerep mögött a háttérben mozog, ők mindannyian megfeleltek hivatásuknak bár a darab gyorsabb menetét itt-ott hátráltatták. Külön megemlítendő Komlóssy Ilonka, aki igen kedves és ügyes szobaleány volt.

* **Cirkuszélet.** Pénteken lesz a Népszínház nagy sikert aratott látványos operettjének a bemutatója, melyre a szintársulat énekes szemeizete nagy buzgalommal készül. Tíz nap óta jóformán az egész munkaidőt e nagyszabású operett betanítása foglalta el, úgy, hogy a premier gondos előadásnak ígérkezik. Az operett telve van táncokkal és látványosságokkal. A főbb szerepeket Felhő Rózsi, Haidt Margit, Arkossyné, Rubos, Giréth Fenyéri, Nemes, Arkossy, Polgár, Kalocsa Róza és Tolnayné játsszák. Ez operettben mutatkozik be az aradi közönségnek a szintársulat új szuberett énekesnője Haidt Magit.

* **Válság a Népszínházban.** Napok óta különféle hírek keringenek Fedák Sárirol, a Népszínház fiatal énekesnőjéről. Egyik értesülés szerint külföldre megy tanulmányutra, majd híre jár, hogy a Magyar Színházhoz, később a Fővárosi Orfeumhoz szerződik. Most legújabbán azt írják, hogy Fedák Sári külföldre kénytelen menni, miután a Népszínház igazgatójával nem tudott új szerződésre vonatkozólag megállapodásra jutni. Illetékes helyről jelentik: Fedák Sárinak 1902. október tizenötödikén jár le a Népszínházzal kötött szerződése, abban az esetben tehát, ha ennek dacára máshová szerződik, szerződészegő lesz és elveszti huszezerkoronás bánatpénzét.

* **Vidéki színészet.** A kassai Nemzeti Színházban a minap az „Édes otthon” került előadásra. György Ilona, Hunyadyné, Lubrinicz Julia, Szendrey, Bónis és Gáthy igen jó játszótták szerepüket. A miskolci színházban nagy sikerrel mutatkozott be az új primadonna, Fedai Boriska, a Szau-Toy cimszerepében. Virággal és óvációval fogadták s ez megisméltődött október 5-én is, amikor a tehetséges ifjú primadonna a Viceadmirális női főszerepét játszotta. — A pécsi színház közönsége nagy meglepéssel fogadta a színházi pályázat eldöntését, mert Náday József, az új igazgató, mint művezető már régen kedvelté lett Pécsen. Az előadásoknak általában szép nivója és nagy közönsége van. Legutóbb Bánk-bánt adták, nagy gonddal és jeles rendezéssel. — Thury Elemér férfias, komoly és megragadó erejű Bánk volt, míg Biberák szerepében Kardos Andor mutatott be kész alakot értelemmel és érdekesen. A tragédiát a színház alkalmi darabul adta elő október 6-án.

Pótadó emelés

a közgyűlés alatt.

(A törvényhatóság Pry Pálja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

A város mai közgyűlésének legfontosabb tárgya: Aradváros közönségének 1902. évre szóló költségelirányzata és az ezzel kapcsolatos pótadó-emelés valósággal eltörpült azon szereplés mellett, melylyel Arad képviselőtestületének Pry Pálja: Steiner Jakab a mai közgyűlésen kitüntette magát.

Ha Steiner Jakab a mai közgyűlésen nem vesz részt, a városatyák talán jobban meg gondolták volna, hogy megszavazzák-e a tanács javasolta három százalékos pótadó-felemelést és meg gondolták volna azt is, hogy a már 57 százalékra felemelt községi adót megnagyobbítsa-e még egy százalékkal 58-ra. Így azonban egészen kedélyesen és vígan ment a költségelirányzatban mutatkozó 466.580 korona hiánynak pótdobba való kivetése, dacára annak, hogy a tanács és a hármass-bizottság által javasolt három százalékos pótadó-felemelésből egyszerre csak négy százalékos emelés lett.

Mert hát ott volt Steiner Jakab, aki Pry Pál módjára mindenhez hozzászólt — a közgyűlésen elhangzott huszonkét beszédből 17-et Steiner mondott el — és minden felszólalásával olyan derűtséget keltett, hogy ilyen módon a városatyák a legjobb hangulatban járultak hozzá a pótadó felemeléshez, amit pedig tudvalevőleg elvből és konvencionálisan ellenezni szokás. No ellenezte is Pry Jakab ur. Ellenezte annyira, hogy a végén már ő maga kiálltotta magának a saját szónoklata közben:

— Halljuk uraim, halljuk! Ez már igazán furcsa. Ahelyett, hogy maguk kiáltanak a „halljuk”-ot, magamnak kell kiabálni...

Egy indítványt akart benyújtani Steiner, de nem fogadták el, míg írásban ki nem dolgozza.

— Ezt nem kell se kidolgozni — mondta rá Steiner Jakab, — se bedolgozni, ez így van.

Persze nevetés volt a válasz. Mikor Nemes Zsiga dr. fel akarta világosítani Steinert, rá zugott a terem:

— Ne is próbálja, nem lehet.

Ilyen és ennél humorosabb jelenetek között folyt le a költségvetés tárgyalása négy órától egynegyed hétig. Azon negyed óra alatt, amely még fél 7-ig hátra volt, villámgyorsan letárgyalták a közgyűlési tárgysor többi pontjait.

Ebből is látszik, hogy a mai közgyűlés érdekességét és fontosságát a költségvetés képezte. Kádas Kálmán tanácsos terjesztette elő a tervezetet, mely szerint a jövő évi

összes bevétel . . . 1.026,810 koronára

összes kiadás . . . 1.488,100 korona

van előirányozva s így az 1902. évre szóló budget 461,290 korona hiányt tüntet elő.

A tanács ezen hiányt a községi adónak alapjául szolgáló egyenes adónak az 1901. évi kivetés szerint 806,663 korona 48 filléryi összege szerint megszavazandó 57 százalékos pótlékkal javasolja fedezni, a betervezett költségelirányzat elfogadása mellett.

Az első felszólaló Steiner Jakab volt a tárgynál. Kijelentette, hogy ő semmiféle adó-emelést nem szavaz meg, mert őt nem adó-emelések megszavazására küldték megbízói a törvényhatóságba, hanem azért, hogy a szegény nép nyomorán segítsen. Ugy hiszi, hogy a kiadások redukálásával a pótadó felemelése elkerülhető s ennél fogva indítványozza, hogy küldjön ki a közgyűlés kebeléből egy kilenc tagu bizottságot, a mely az előirányzatok átvizsgálása

után a kiadásokat aként redukálja, hogy a pótadó felemelése elkerültesék.

Mittner József ugyanilyen értelemben szól.

Salacz Gyula polgármester szívesen hozzájárulna a bizottság kiküldéséhez, ha annak működése előreláthatólag eredményes lenne. Az előirányzatot a hármass bizottság, amely kilencnél több tagból állott, már átvizsgálta, 15 napig közszemlére volt kitéve, de ezen idő alatt egy árva lélek sem tekintette meg. Olyan körültekintéssel van az összeállítva, hogy ahhoz csak a kiadást hozzáírni, de belőle törölni nem lehet.

A közgyűlés a polgármester szavai után a költségelirányzatot általánosságban elfogadta. Megkezdődött ezután a részletes, tételenként való tárgyalás. Alig volt olyan pont, a melybe Steiner Jakab bele nem akadt volna. A tétet persze változatlanul valamennyit el is fogadták.

A mai közgyűlés sorrendjében szerepelt néhány tárgy azonban mégis változásokat eszközölt az előirányzat kiadási rovatában.

Igy első sorban az utcák világítására előirányzott 44,000 koronát felemelte a közgyűlés 45,300 koronára, mert a tanács javaslata ellenében Müller Károly indítványára nagy többséggel teljesítették a fejsza-utcával párhuzamosan haladó utcák lakosainak azon kérelmét, hogy utcáik villany-világítással láttassanak el. A villany-világítás bevezetése ugyan nehézségekbe ütközött volna, ha az aradi villamos-társulat szerződésileg biztosított előnyeiről a város javára le nem mond.

Az adó-emelés nagy ellenzője készségesen hozzájárult a külvárosi lakosok kérelmének teljesítéséhez, jóllehet ez évenként 1300 korona több kiadást okoz.

— Meg kell adni nekik, — szölt közbe Steiner Jakab, — csak nem botorkálhatnak sőtétben.

Az így megváltozott költségelirányzat kiadás többletét nagyobbította még 1800 korona, melyet a közgyűlés ösztödiul szavazott meg a város három művész növendékének.

A budget-tárgyalás közben elővették az árva és szegényügyi bizottságnak előterjesztését a városi szegények házában elhelyezett egyéneknek reggelenkint levessel való ellátása iránt. Ezt a kérelmet is teljesítette a közgyűlés s ez szerint a város szegényei ezután kemény-mag levest fognak reggelenkint kapni. Ez évenként 730 korona kiadással jár.

A harmadik kiadás-emelő tételt a rendőrtisztek inspekciónájának 6 koronára való felemelése képezte. Steiner Jakab kijelentette, hogy kegyeskedik megszavazni a tisztviselők kérelmét, de egyuttal felhasználta az alkalmat arra, hogy ennél a tárgynál is indítványt tegyen. Arra kérte a közgyűlést, hogy hozzon egy határozatot, hogy ezenkívül senki ne forduljon többé a közgyűléshez fizetésemelésért.

Általános derűtséggel fogadták Steinernek a tisztviselők helyzetének javítását célzó ezen kijelentését. Steinhardt Mór dr. feláll és kéri a főispánt, hogy Steiner indítványát a limine utasítsa el. Felugrik erre Steiner:

— Engem nem lehet elutasítani, maga nem elnök itt s engem senki sem kényszeríthet arra, hogy indítványomat írásban tegyem meg.

Felesleges talán mondani, hogy Steiner indítványa nem talált kellő pártfogásra a városatyák között.

Mikor a közgyűlés a rendőrtisztek kérelmét teljesítette, — ez évenként 1460 korona kiadást jelent, — ekkor már 5290 koronával emelkedtek a kiadások. A törvényhatósági bizottság matematikusai hamarosan kiszámították, hogy ez már nom 57%, hanem 57.8% pótdót jelent.

A közgyűlés tehát kénytelen volt ezek

szerint a pótdót 54 százalékról nem 57 %-ra, hanem 58-ra felelni. Mindebben pedig az a legérdekesebb dolog, hogy a budget-tárgyalás Pry Pálja mindazon kiadási-tételeket megszavazta, a melyek a további egy percenttel való pótdó emelést igényelték.

A sorrend többi érdektelen tárgyait egy negyed óra alatt letárgyalta a közgyűlés, mely fél 7 órakor ért véget.

A közgyűlésen Urbán Iván főispán elnöklése alatt jelen voltak: Salacz Gyula polgármester, Institoris Kálmán h. polgármester, főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Variassy Lajos és Kádas Kálmán tanácsosok, Perger János dr. főügyész és Lócs Rezső aljegyző. A törvényhatósági bizottsági tagjai közül:

Boros Vida, Szathmáry János, Márk Károly, Müller Károly, Hegedüs László, Fetter Géza, Ottenberg Tivadar, Bund Henrik, Urbányi Béla, Robitsek Agoston, Tisch Mór dr., Barabás Béla dr., Kabdebo János dr., Nesnera Aladár, Virágh Lajos, Fényes Dezső, Posgay Lajos dr., Záray Ödön, Schusztler Illés dr., Daniel Kálmán, Walder Gyula, Csiky Károly, Madarász Antal, Rieger Imre, Kovács Lajos, Rosenberg Miksa dr., Deutsch Bernát, Neumann Dániel, Abrai Lajos, Müller Gyula, Kohn S. N., Reinhardt Gyula, Wadowsky Gusztáv, Glück Károly, Kronstein Vilmos dr., Bing Vilmos, Opre Péter dr., Pollák Vilmos, Ring Géza, Nagy Kálmán, Mandl Vilmos dr., Mittner József, Bozsik György, Spitzer Ignác, May Lajos, Tóth József, Rosenberg Sándor dr., Blaskovits Atal, Issekutz László dr., Avarffy Ferencz, Mayer Miksa, Zikó János, Weisz Dávid, Steiner Jakab, Kilényi János, Goldschmidt Miksa, Nemess Zsiga dr., Steinhart Mór dr., Sorbán János, Sótálvi György, Tenner Lajos, Vizer Lajos, Vannay Gyula, Schusztler Henrik dr., Tedeschi Viktor, Nachtnébel Gyula, Tóth József, Lukácsy Lajos, Sonnenfeld Károly, Vajda István dr.

A pincehelyi képviselőválasztás.

(Rátkay László győzelmé.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 16.

Az ideai választások történetébe a tolnamegyei Pincehely neve véres betűkkel van beírva. Október 2-án a néppárt olyan nagymérvű zavargásokat követett el, hogy a közbelépett csendőrök több embert agyonlőttek, a választási aktust pedig félbe kellett szakítani.

A mai választást megelőzőleg Rátkay László a következő kiáltványt bocsájtotta ki választóihoz:

Polgártársak! Barátaim! Testvéreim! A mindenható Isten, ki az emberi szivekbe lát, az tudja csak, mit szenvedtem én! Szívem érettek fájt, sajgott, égetett! Zászlóim alá gyűlve hatalmas erővel vonultatok be Pincehelyre, hogy hazánk függetlensége, a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség nagy eszményei, a Szeretet örök igazságaiért lelkesedve gyakoroljátok legszebb jogotokat! Azt hittük, alkotmányos mérkőzésre megyünk! E helyet kigyó fészket találunk, a hol a vad gyűlölet sziszegett talpaink alatt! Vért, sebzett homlokkal léphettetek csak a szavazó urnához! És ti türtetek mindent, férfiasan, nemes önmegtadással, hogy a biztos győzelmet ne veszélyeztessék! Hála és köszönet érte! De minden hiába volt! A gázság kicsavarta kezünkől a győzelmű zászlót! A bűnüket megtorolni az igazságszolgáltatás dolga lesz! És én esküszöm nektek, hogy büntetlenül nem marad a bűn! De előttünk áll az újválasztás napja: Október 16. Az a kérdés, mit akartok? Tünni az elenyésző kisebbség zsarnokságát! Vagy az igazság ellenállhatlan erejével újra felvenni a küzdelmet és érvényt szerezni a hatalmas többség akaratának? Velünk a magyarok is-

tene! Velünk az Igazság! A jogaiban megsértett nemzetnek szeme rajtunk pihen! Aggódva lesi: győzni fog-e az Igazság? Barátaim! Testvéreim! Félre a kishitűséggel! Kézbe a zászlót, hogy győzelem koszorúzza! Nem lesz bántódása senkinek! Gondoskodva lesz, hogy mindenki szabadon gyakorolhassa legszentebb jogát! Gondoskodva lesz a hazulról való elindulástól kezdve a hazatérésig minden szavazóról. Az alkotmányos Magyarország védő pajzsa fog betakarni minden polgárt! országos képviselők jönnek le hozzánk, minden községbe vigyázni reátok! Előre bátran és szabadon! Előre félelem nélkül! Az igazság csillaga ragyogni fog reánk! A viszontlátásig!

Rátkay László.

A választás napjára lejött a függetlenségi Kossuth-párt több tagja, s a választókat ma reggel Rigó Ferenc, Boda Vilmos, Mezössy Béla, Kállay Lipót és Lesskay Gyula képviselők vezették a szavazóhelyiség elé, hol Schwetz Antal választási elnök reggel 8 órakor elrendelte a szavazást.

A vármegye vezetőségéből jelen volt Simonsics Elemér főjegyző és az összes szolgabírák. A rend fentartására egy ezred gyalogság és egy ezred lovasság volt koncentráltva.

A választás teljes csöndben, minden rendezettség nélkül folyt le.

Délután 3 órakor Rátkaynak már 354 szónyi többsége volt a néppárti Szücs Józseffel szemben.

A szavazást este 7 órakor fejezték be, melynek eredménye az, hogy Rátkay László 474 szótöbbséggel győzött.

Zavargások az est folyamán sem fordultak elő a kerületben.

HIREK.

A városatya-választások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 16.

Harmincöt városi törvényhatósági bizottsági tag mandátumát fogják Arad szavazó polgárai a jövő hó 17-én választás útján betölteni. A választásokra vonatkozólag a mai közgyűléshez nyújtott be részletes javaslatot Salacz Gyula polgármester.

A közgyűlés elsősorban megállapította a választások napját mind a négy kerületben november 17-re. Választási helyiségek az I. kerület szavazóinak a városháza földszinti kisterme, a II. kerületben a Templom-utcai iskola, a III. kerületben a Kapa-utcai leányiskola, s végül a IV. kerületben a Kossuth-utcai iskola.

Választási elnökök:

I. kerületben: Deutsch Bernát, helyettese: Marschall Lajos dr.

II. kerületben elnök: Tedeschi Viktor, helyettese: Kohn S. N.

III. kerületben: Remetey F. Károly, helyettese: Mandl Vilmos dr.

IV. kerületben: Kristyórány János, helyettese: Walder Gyula.

Mikor Institoris Kálmán h. polgármester, főjegyző előterjesztette a polgármester javaslatát, felállott Steiner Jakab és elvi szempontból bírálat alá vette a polgármester előterjesztését.

Kijelentette Steiner, hogy a választási elnökök személye ellen nincs kifogása, de ellenzi azt, hogy valamennyi elnök-helyettes a kormánypartból kerül ki. Az október 2-án tartott képviselő-választáson beigazolást nyert, hogy Aradon 900 függetlenségi-párti polgár van s így méltányos volna, hogy legalább a helyet-

tes elnökök függetlenségi emberek legyenek. Tiltakozik az ellen, hogy a függetlenségi jogait ilyen módon csorbítsák. Akad még a pártban négy olyan férfiú, aki a helyettes elnöki szerepet be tudja tölteni.

Urbán Iván főispán nem helyesli, hogy a városi képviselők választásába pártpolitikát vigyenek be. És így nem gondolt erre a tanács sem, mikor a harmadik kerület választási elnökségével Remetey Károlyt bizta meg, aki pedig tudvalevőleg függetlenségi ember.

A főispán nobilis kijelentése után elfogadták a polgármester előterjesztését, mindössze azon egy változással, hogy a második kerület választási elnökévé Szalay Károly helyett, aki az igazoló-bizottság elnöke s ezen minőségében a választási elnökséggel inkompatibilis, Tedeschi Viktort választották meg.

Itt megemlítjük, hogy a mai közgyűlésen a törvényhatósági bizottság tagjai lelkes éljenzéssel kifejezett ovációban részesítették Arad új képviselőjét: Salacz Gyula polgármestert abból az alkalomból, hogy Institoris Kálmán főjegyző a közgyűlésen felolvasta a központi választmány jelentését az Aradon lefolyt képviselőválasztás eredményéről.

— A király itthon. Budapestről jelentik: Ő felsége a király ma reggel 8 órakor Bécsből Gödöllőre érkezett. Ő felsége hétfőn reggel bejön a fővárosba, ahol 10 órakor általános kihallgatást tart. Ő felsége Gödöllőn vadászatokkal töltötte az idejét.

— Berzeviczy lemondása. A szabadelvű klubban ma pozitív formában beszéltek a képviselők, hogy Berzeviczy rögtön a képviselőház összeülése után lemond Budapest-józsefvárosi mandátumáról. A lemondás oka még nem szivárgott ki.

— Leköszönt főispán. Mikó Árpád Maros-tordamegye főispánja beadta lemondását a helyet a miniszteriumban el is fogadtak. Helyét legközelebb töltik be.

— A budapesti IX.—X. kerületi választási harchoz. Hoch János sajtópörének megindítását Várossy Vilmos dr. képviselőre bizta, a ki ezt táviratilag el is fogadta. Érdekes pör lesz ez az ismeretlen szerző ellen, mert mint terjesztő Springer Ferenc és Cziglé Győző pártelnök ellen is egyidejűleg teszük meg a feljelentést. A Hoch személye ellen intézett csunya támadás országos érdeklődést keltett és mindenki elítéli. Ma Jankováczeról Nagy József aljegyző Hochhoz a következő táviratot intézte:

„Röpirat valótlansága országszerte igazolva, győzelméhez Isten segítségét kérem. Springert táviratilag provokáltam. Nagy József, aljegyző.

— Szobor Egannak. Bartha Miklós a „Magyarországban“ ma felhívást intéz az olvasókhoz, amelyben adakozásra kéri őket Egan Edének Szolyván felállítandó szobra részére. Az adakozást Almássy Imre gróf nyitja meg két-száz koronával.

— A szultán vesebajos. A múlt hetekben hire járt, hogy a török szultán megbetegedett. Ezen hirt, amint a török uralkodó személyét illető minden hirt, rövidesen dementáltak. A mai bécsi lapok megbízható török forrásból arról értesülnek, hogy a szultán tényleg nagybeteg. Veseje van megtámadva s tavaly járt már nála két német orvos tanár, kik operációt ajánlottak neki. Házi orvosa tanácsára azonban ezt a szultán nem engedte meg. Most baja annyira rosszabodott, hogy a két orvos tanárt ismét Konstantinápolyba rendelték az operáció végett. Ezek azonban a bajt oly előrehaladt stádiumban ta-

lálták, hogy a műtétet nem hajlandók elvégezni.

— Szerencsétlenül járt kamarás. Reichstadtból távirják, hogy tegnap *Mária Annunziata* és *Erzsébet Amália* főhercegnők séta lovaglást tettek, kíséretükben volt gróf *Cavriani* kamarás, a kinek lova megbokrosodott s lovását oly szerencsétlenül dobta a földre, hogy most élet-halál között lebeg.

— A facseti mandátum. Krassó-Szörény vármegyében a lefolyt képviselőválasztások izgalmi sehogysém csillapulnak le. A legutóbbi megyei közgyűlésen is heves jelenetek voltak emiatt, különösen a facseti választással nincsenek megelégedve, hol *Harkányi János* báró győzött *Nemess Zsiga* dr. aradi ügyvéd ellen. *Harkányi* ugyanis teljesen elvesztette népszerűségét a kerületben. Megtörtént Facseten, hogy a szabadelvű párt egybehívott nagygyűlésén *Harkányi* báró a teremben meg sem jelenhetett és vissza menekülni kényszerült a plébánia lakba, mert a választók az ellenjelöltet hozták a terembe, vállukra emelve. *Harkányi* báró a hangulat ekkénti megnyilatkozását saját szemével látva, ott is hagyta Facsetet, visszautazott Budapestre, azonban csakhamar visszatért édesatyja *Harkányi Frigyes* báró kíséretében és így többséget is szerzett, mit azonban a választók egy része törvényesnek elismerni nem akar, s így a választásnak kérvény útján való megtámadását elhatározta. E végből felkérték *Friedmann Bernát* dr. hírneves budapesti ügyvédet, hogy a peticionálók képviselőtét vállalja el, ki ebbeli készségét kijelentve, a jövő hét folyamán nyújtja be a megtámadási kérvényt a Curiához.

— A bosnyákok Budapesten. A bosnyák vendégek ma délelőtt üzleti látogatásokat tettek, előnyösen élénkitve a nagykereskedői negyedeket. Délben a *Spitzer Gerzson* és társa kékfestő gyárosok nagy ebédet adtak a bosnyákok tiszteletére, kik ebéd után megtekintették a cégnek Ó-budai kékfestő gyárát. A nagyszabású gyári vállalat modern berendezése rendkívül tetszett a vendégeknek, ezután a Ganz-gyárát, továbbá a felső ipariskolát, az óras ipariskolát, a női ipariskolát tekintették meg és ezek a páratlan állami iparintézetek nagy tetszésre ragadták az ilyeneket még nem látott bosnyák vendégeket. Este a színházakat és a fővárosi orpheumot tekintették meg a bosnyákok.

— A díjnokok és az új hivatalos rend. Több aradi díjnok aláírással ma hosszabb cikket kaptunk, melyben azt fejtegetik a díjnokok, hogy a délután 2 óráig egy folytában való hivataloskodás, melyet immár a pénzügyigazgatóságnál is életbe léptettek, a szegényebb hivatalnokokra nagy teher lesz. Teher lesz főleg azért, mert iskolába járó gyermekeiktől, családjuktól elszakítja őket ez az új rend, mert a gyermekek 2 órákor iskolába mennek, a családok nélkül kénytelen ebédelni, a ki nem ügyelhet fel rájuk kellőképp s csak az esti órákban láthatja őket újból, a mi családi életet sívárrá, unalmassá teszi. De az egy folytában való hivataloskodás költséges is, mert reggel 8 órától délután 2-ig a díjnokok sem tudnak úgy dolgozni, hogy közben valami ételmezt ne vegyenek magukhoz, erre pedig az 1 frtos napidíjből nem telik. A vagyonos, családtalan hivatalnokokra kellemes lehet az új rend, mert délutánjuk szabad, a mit élvezetesen eltölthetnek, de a szegény díjnoknak csak az otthon a zavarodik össze ez által s a szabad délutánban sem lehet semmi öröme. A díjnokok úgy szeretnék, ha a hivatalos óra reggel 8-tól déli fél 12-ig tartana s délután 3-tól 6-ig, hogy pihenésre, sétára is jusson napközben idő s ne legyenek oly hosszú időre egy folytában elszakítva családjuktól. Ez a lényege a hosz-

szu cikkeknek, a mely nincs minden igazság nélkül.

— Eljegyzések. *Ritt Gyula* államvasuti hivatalnok eljegyezte *Neulinger J. Andor* főkönyvelő leányát, *Millát* Aradon.

Sonkútán Sándor bajai kir. aljegyző jegyet váltott *Kressz Vilma* kisasszonnyal, *Kressz Ferenc*, az aradi ipar- és népbank zálogosztálya főnökének leányával.

Scheck Ignác pajsáni kereskedő leányát, *Malvinát*, eljegyezte *Rosenberg Márton* ottani kereskedő.

Lövy Herman aradi kereskedő, *Lövy Ignác* ismert helybeli kávé fivére eljegyezte *Schwartz Janka* kisasszonyt, özv. *Schwartz Julia* leányát.

— Öngyilkos uri leány. *Sopronból* jelentik: *Hubay Eteleka*, 18 éves szép loány ma agyonlőtte magát. A szüretéről jött haza, a midőn arról értesült, hogy ősz atyja a kórházban halodik, kétségbeesésében öngyilkos lett. Fél órával később atyja is, a ki nyugalmazott telekkönyvvezető, meghalt.

— Athelyezett albiró. A magyar királyi igazságügyminiszter *Horkay István* temesvári kir. törvényszéki albirót az *ujaradi* királyi járásbirósághoz mint végleges székhelyére rendelte ki.

— Egy város veszedelme. Magyar-Ovár lakosságát roppant izgatottságba ejtette, hogy a kutyák között járványszerűen lépett fel a veszettség. Eddig már mintegy harminc ember esett áldozatul a garázdálkodó veszett ebeknek. A szolgabíró meglette intézkedéseit, hogy a járvány el ne harapózzék, de intézkedéseinek nem volt foganatja, úgy, hogy a végső eszékhoz kell nyulni. Elhatározták, hogy a városból kiirtanak minden kutyát és macskát, csak az értékes vadászkutyákat hagyják meg, de ezeket is zár alá teszik. Hat gyermeket, akiket a veszett ebek összemartak, már Budapestre vitték a Pasteur-intézetbe, a többi odahaza ápolják.

— A zsinagógából. Az istentisztelet péntek estétől kezdődőleg további intézkedésig 5 órákor kezdődik.

— Véres kardpárbaj. Véres kardpárbaj folyt le ma Kézdi-Vásárhelyen *Kovács Mihály* törvényszéki aljegyző és *Csia József* ügyvédjelölt között. A párbajban mindkét fél súlyosan megsebesült. *Csia* fejére kapott egy mély vágást, *Kovács* pedig a jobb szeme mellett sebesült meg súlyosan. A párbaj oka összeszólalkozás.

— Pellagrás betegek. Egy régebbi miniszteri rendelet szerint évről-évre ki kell mutatni az előfordult pellagra eseteket, az esetleges óvintézkedések megtétele végett. A jelentés a melyet az 1900. augusztus 15-től 1901. augusztus 15-ig a Biharvármegyében előfordult esetekről készített *Popovics György* dr. várgyei főorvos, rendkívül kedvezőtlen képet nyújt. A pellagra tizenhárom esetben fordult elő Biharvármegyében, ami megdöbbentő jelensége a legrosszabb táplálkozásnak. A tizenhárom pellagra beteg közül egy halt meg ezideig.

— Lueger lovagias ügye. Bécsből jelentik, hogy az ottani hadtestparancsnokság igazoló jelentésre szolgáltatta fel *Stankay Oszkár* cs. és kir. kamarás és *Holevarth Károly* közöshadseregbeli huszárfőhadnagyokat, akik *Ofenheim* részéről Lueger polgármestert kihívták. Lueger dr. tudvalevőleg október elsején maga mondta el a községtanácsban, hogy ő a segédeknek azt felelte:

— Nagyon öreg vagyok ahhoz, hogy ilyen ostobaságba elegyedjem.

A közzétett jegyzőkönyv csak annyit tartalmazott, hogy „Lueger dr. megtagadta az elégtételt”. A nevezett katonatiszteknek most arra nézve kell nyilatkozniok, hogy mire vezetendő vissza az eltérés a jegyzőkönyv tartalma és Lueger nyilatkozata között s hogy a nyilatkozat után Luegerrel szóba álltak-e?

— A vértanu-szobor kandeláberrel. *Edvi-Ilés László* a város törvényhatósági bizottságához indítványt adott be a Szabadság-szobor éjjelenként való megvilágítása iránt. A mai közgyűlés *Edvi* indítványát a költségvetés elkészítése céljából előbb kiadta a mérnöki hivatalnak s érdemben csak a jövő havi közgyűlésen fognak határozni felette.

— Halálos elgázolás Gájban. Mai számunkban részletesen beszámoltunk arról a szerencsétlenségről, melynek egy fuvaros esett áldozatul. A szerencsétlenül járt embert, kinek nevét tegnap még nem tudták, ma reggel neje felismerte. *Macsán Sebőnek* hívják, gör. kel. vallásu, 44 éves, György-utca 6. számú ház tulajdonosa. Halálát neje és öt gyermeke siratja.

— Az Atlanti tengeren keresztül: egy bárkán. *Blackburn* kapitány kis bárkáját, „A nagy köz-társaság”-nak nevezte el és ezen az apró alkotmányon a Nagy-Oceánt szelte keresztül. Elindult Gloucesterből egyesegyedül és 39 napi tengeri utazás után minden baj nélkül megérkezett Lisszabonban. A bátor hajóst utazása közben egyizben 42 órán át majdnem szakadatlanul ringatták a haragos hullámok. A portugál partok körül másodszer számolt le vele a vihar; rövidebb ideig ugyan, de még dühösebben. De ez a második leszámolás is úgy végződött, hogy a remekül megkonstruált kis jármű győzött a tenger haragján. A bárka 1600 dollárjába került a kapitánynak, 25 láb hosszú, 7 láb széles és 4 lábnyira mélyed bele a vízbe. Van benne egy rendkívül kicsiny kabin, melyben egyenesen állva nem fér el a bárka gazdája, ez volt a tenger magános utasának hálófülkéje. Volt továbbá vitzartója, éléskamrája és néhány távcsöve, iránytűje, fegyvere. Lefekvés előtt mindig úgy szilárdította meg a kormányzó rudat, hogy a továbbhaladás iránya változatlan maradjon. *Blackburn* kapitány rendszeren délután 6 órától másnap délig vitorlázott, déltől ötig megérdemelt nyugalomra hajtotta a fejét, egy óra alatt megfőzte húszonnégy órára a reggelit, ebédet és vacsorát, rendbehozta a konyhaeszközöket, egy szóval: kiszolgáltatta magát. A program természetesen csak akkor folyt le ily simán, mikor a tenger is sima volt. Utközben több angol gőzessel találkozott a kapitány s az egyik, mely éppen viharos időben jött szembe a kis bárkával, élés füttyökkel vetette fel a kérdést, hogy kell-e segély? — *Blackburn* nemmel válaszolt és a szokásos „All right”-tel jelezte, hogy minden rendben van.

— A fekete-erdői Tatrangi. A „Nagyvárad”-ban olvassuk a következőket: Derék jó Tatrangi *Dániel*, kinek *Jókai* fantáziája adott életet, ma is és örökkéiglen bujdosik a földön, a nagyvárosok ragyogó palota sorai közt, a padlásszobák homályában, a falusi liceumkerítéses házikók körül, s mindenütt, ahol az emberek szomjaznak a hírt, s ráérnek foglalkozni a megfajthetetlen kérdéssel: lehet-e röplüni a levegőben kitűzött cél iránt? S bizony átlag minden tizedik emberre különösebb következmények nélkül ráfogható, hogy a röplőgépfeltalálásán töri a fejét (igaz, hogy néha a bordáit is.) Ma délután a legforróbb szerkesztőségi munka közepett, egy fiatal ur állított be hozzánk:

— A tervemet szeretném bemutatni a szerkesztőségnek.

Ezzel szétterített az asztalon egy hatalmas papírt, amelyre fölötte különös formájú, nagyballonos, kerek, szíjjas légi hajó volt rajzolva. Ez a derék fiatal ember, — akit *Virág József*nek hívnak, fekete-erdől kereskedő, s a *Virág Géza* főerdésznek — elmondta, hogy négy esztendő óta állandóan foglalkozik a kormányozható léghajó problémájának megoldásával. A repülőgépet rengeteg fejtörés, tanulmány, kísérletezés után végre feltalálta s meg is csinálta életben, vagyis papiroson a kormányozható légi hajót, melynek rajzát bemutatta

a budapesti szabadalmi hivatalnak, ahol a tervet meglepően kitűnőnek és elfogadhatónak találták. E vélemény alapján Virág József a tervet Krieghammer csász. és kir. hadügyminiszternek ajánlotta fel, ki a fiatalembert magához rendelte, hogy vele a repülőgép elkészítésének módjáról tárgyaljon. Virág József az éjszaka el is utazott a császárvárosba, hogy a rajzot bemutassa a hadügyminiszternek. A terv szerint a hatalmas, háromszoros selyemből való ballon alatt két vitorlaszerű alumínium-szárny nyulik ki egy benzines motorból, amelyet egyszerű fogaskerekeken szíjjak és drótzsinórok kötnek össze, a kosáron lévő kisebb alumínium-szárnyal, amely a kormányzásra szolgál. Kíváncsian várjuk, vajon a Zeppelin gróf és Santos-Dumont sorsánál mennyivel lesz különb a fekete-erdői kereskedő.

— **Riadalom a vendéglőben.** Lányi Jenő, nyug. csendőrmester tegnap este Budapesten a Krisztina-tér 7. sz. alatt levő vendéglőben vacsora közben hirtelen rosszul lett. Lefordult a székről és eszméletlenül terült el a földön. A hirtelen rosszullétre nagy riadalom támadt a vendéglőben, amelynek a mentők megérkezése vetett véget, akik a beteg szélhűdést konstataáltak. Most a Szent János-kórházban ápolják.

— **Államfoglyok az aradi fogházban.** Az igazságügyi palota törvényszéki fogházában rövid idő alatt három államfogoly töltötte ki büntetését. Első vendége Hunyár Algernon hírlapíró volt, aki egy napot töltött a fogházban, Koszika Mihály megyei tisztviselő két hetet, Frankó Aurél gyógyszerész-gyakorló pedig három napi államfogházat ül most a kir. ügyész jóvoltából az aradi fogházban.

— **Az aradi vendégfogadó tolvaja.** Abban a tudósításban, a mely a Három király vendégfogadóban történt lopásról lapunkban megjelent, megírtuk, hogy a nagyikindai rendőrség a vasutnál letartóztatott egy fiatal embert, a kit a lopás elkövetésével gyanúsítottak. A rendőri felügyelet alá helyezett fiatal ember Baier György aradi könyvelő volt, a kiről most már kétségtelenül kiderült, hogy távol áll az egész lopási esettől a csak végtelen véletlenből került a rendőrség elé. A kikindai rendőrség ugyanis jónak látta pusztán azért, mert Baier Aradról jött s mert szőke és fiatal, gyanuba venni s ezért rendőri felügyelet alá venni. Baier azonban igazolta magát s végképpen kikerült a kellemetlen incidensből.

— **Amerikai milliomosok alapítványa.** Az amerikai milliomosok, akik vagyonukat kitartó munkával szerezték az élet keserves küzdelmeiben, a tudomány jelentősége iránt való tiszteletüknek fényes bizonyítékait adják azokkal a nagyszerű adományokkal, amelyeket az utóbbi években egyetemek alapítására tettek. Alig mulik el egy év hogy ne hallanánk valami új egyetem, csillagvizsgáló vagy más a természet kutatására szolgáló intézmény alapításáról. Legutóbb Carnegie, a híres vaskirály, a skót egyetemek fejlesztésére 150 millió koronát adott, John Rockefeller pedig a chicagói egyetem céljára 8 milliót. A közelmúltban a következő nagyobb összegeket fordították a tudomány fejlesztésére:

A Gerard College alapítására St. Gerard 26 millió koronát adott, a Pratt Institut alapítására Ch. Pratt 8, a Hopkins University alapítására I. Drexel 16, a Stanford University alapítására J. Stanford 18, a Cornell University alapítására E. Kernel 7 $\frac{1}{2}$, a Vanderbilt University alapítására a Vanderbilt-család 6, a Columbia University alapítására pedig S. Low 5 millió koronát adományozott.

— **Légszesz-automaták.** A szegedi légszeszgyár igazgatója a légszeszszolgáltatás körül azt a praktikus újítást rendszeresítette, hogy a feleknek kívánatra díjmentesen légszesz-automatát ad. Az automata ötletes szerkezete nagy kényelmet biztosít nemcsak a világításnál, de a konyhában a főzésnél. Annyi légszeszt ad,

amennyi pénzt a nyílásha beledobnak. A nyíláson csak huszfillérest lehet beledobni, de lehet egyszerre több pénzdarabot az automatának átadni, a kis gépecskén lévő légszeszmérő aztán pontosan mutatja, mennyi gáz fogyasztódott el és a beledobott pénz ellenében mennyit szolgáltat még. Az igazgatóság ma negyven automatát hitelesített. A légszesz-automata a külföldön már nagy elterjedésnek örvend. Londonban 200,000 automata működik, Berlinben negyven ezer. Ezek a nagy számok bizonyítják, hogy az automata hasznos és célszerű, különösen ipari célokra a kisiparosoknak.

— **A szüret áldozata.** Véres eset történt a tamási szőlőhegyen, hol most tartják a szüretet. Csilló József jabi legény néhány pajtásával együtt dolgozott Borsiczky Gyula földbirtokos szőlőjében, hol néhány leány, köztük Török Julcsa is munkában volt. Török Julcsa nagyon kacérkodott a legényekkel s e miatt a többi leányok, különösen Pecze Boris gyűlöletét vont magára. A gyűlölet Pecze Borist annyira vitte, hogy szombaton éjjel, a mikor a leányok együtt aludtak a présházban, levágta Török Julcsa szép szőke haját. Reggel mikor Török Julcsa felébredt, nekiment Pecze Borisnak s fojtogatni kezdte. Ekkor a legények is közbeleptek és szétválasztották ugyan a leányokat, de azután a legények között tört ki a verekedés, miközben a megcsúfított leány szeretőjét, Csilló Józsefet annyira összeverték, hogy még azon éjjel meghalt. A verekedésben résztvevő legényeket a csendőrök elfogták és bekisérték a törvényszékhez.

— **Megtagadott esketés.** Aachenben tegnap egy jegyes pár jelent meg az anyakönyvvezető előtt. A vőlegény azonban fehér ing helyett turista ingben volt s emiatt az anyakönyvvezető megtagadta az összeadást. A német lapok ez alkalmából hevesen támadják az anyakönyvvezetőt, mert a törvény egyáltalában nem intézkedik arról, hogy a házasság felek milyen ruhában tartoznak megjelenni.

— **Új háztulajdonosok.** A város mai közgyűlése a tanács javaslatára a Hajdu Béla, Pataki Mórné, Mézi István, András Ferencné, gr. Bréda Viktor, Stojka Vince, Simándán Tódor, Arvai József, Feil Miklós, Matyók Pál, Wagner Pál, Kolárov Elek, Lingurár György, Kusalik Pál, Heim Ferenc, Rügner Róza, Montag Sándor és Novák Milán által emelt új épületek közszégi adómentességét a szabályrendeletileg megállapított időre megadta.

— **A kegyelmes szívű nagyherceg.** A Vorwärts berlini szocialista lap szenzációs leleplezéseket közöl XXII. Reuss Henrik nagyhercegről. A nevezett lap azt írja, hogy a nagyherceg [maga elé rendeli a törvényszék által elítelt kiskorú férfiakat és leányokat, azután tudtukra adja, hogy megkegyelmez nekik, ha meztelenre vetkőzve 6 előtte meg hagyják magukat vesszőztetni. A nagyherceg naponta gyönyörködik ebben a látványban, de perverz élvezetének alighanem vége szakadt, mert sikerült egy ilyen jelenetről pillanatnyi félvésett csinálni, amelyet sokszorosítottak. A Vorwärts azt indítványozza, hogy helyezték a nagyherceget orvosi felügyelet alá.

— **Telefonkisasszonyokat helyettesítő automaták.** A berlini mintára, ahol egy év óta automata központjai is vannak a telefonhálózatnak: Merk Frigyes müncheni mérnök egy még tökéletesebb automata telefonközpont tervét dolgozta ki. Az újításnak nagyon egyszerű a berendezése és a főelőnye abban áll, hogy a kezelési költségeket apasztja. — ez más szóval azt jelenti, hogy a telefontól alkalmazottak létszámának redukcióját vonja maga után — s ezáltal lehelővé teszi a telefondíjak leszállítását. Az új bekapcsolónak a kezelési módja nagyon egyszerű. Ha valaki a telefonon beszélni akar valakivel, csak kézmozdulatot kell

végeznie, hogy fölhívja azt, akivel beszélni akar. Be kell illesztenie az e célra szolgáló szerkezetbe a megfelelő számot és a kagylót le kell akasztania. Ha a beszélgetést elvégezték, csak a kagylót kell ismét a helyére visszatenni s az összeköttetés megszűnt. Merk új telefon-központja 10,000 összeköttetésre van berendezve s a technikai berendezésnek költsége állítólag nagyon csekély. Hogy ez a berendezési költség, mely állítólag vagyis a feltalálónak teoretikus számítása szerint nagyon csekély: a gyakorlatban nem-e lesz nagyon sok, ettől, csakis ettől függ, hogy az automaták nem-e szorítják ki eddigi hivatásukból a telefon-kisasszonyokat.

— **Végzetes szerencsétlenség egy állomáson.** Trudering német vasuti állomás szomorú katasztrófa színhelye volt tegnap. Az állomási személyzet rövid idő óta revolverrel végez éjjeli szolgálatot, mert betörők sűrűn garázdálkodtak a környéken. Tegnap a szolgálattevő őr szobájában elaludt s nem vette észre, hogy egy tehervonat érkezett az állomásra. A tehervonat vezetője a vonat megállása után az őr keresésére indult. Be is nyitott az őr szobájába. Az őr álmából feljajdva azon hiszemben, hogy rablók járnak a pályaudvaron, reá lött a vonatvezetőre s oly szerencsétlenül találta, hogy nyomban meghalt. A vonatvezetőnek beteg neje és öt gyermeke maradt hátra.

— **153400 virginia szivar.** Egy uriember, akinek ugylátszik nagyon sok az ideje, a következő statisztikát állította össze egy barátjáról, aki nagy barátja a virginia-szivaroknak és abból 10—12 darabot fogyaszt el naponta és ez a szenvedélye már 42 esztendő. Ezen idő alatt elfogyasztott 153,400 darab virginia-szivart, amelynek a súlya 020 kilót, értéke pedig 13,806 koronát tesz. A szivarok meggyújtásához 9023 csomó gyufára volt szüksége, ami ismét 180 koronába került. Egy szivar hossza 20 és egy fél centiméter lévén, 42 év alatt 10 szőkővet is számítva, 315 kilométer hosszú szivart fogyasztott el, amely szivar, ha lehetséges volna ilyen készíteni, Budapesttől—Münchenig érne. Feltéve, hogy a szivaroknak csak kétharmadrészét szivta el, egyharmadrésze pedig bagóvá lett, akkor is 210 kilométer hosszú szivar az eredmény, amely Budapesttől—Zimonyig érne el s amelynek elszívásához (folytonos szivást számítva) 6 esztendő kellene.

— **Jóváhagyott szabályrendelet.** Az aradi falkolákról és fásításról szóló városi szabályrendeletet a földművelésügyi miniszterium mai leirata jóváhagyta.

— **Ujtás! Honisch L. István** cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivitel szigoruan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **Sárcipők és esőernyők óriási választékban** állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére Porter Vilmos Nagy Aruházában, az Szabadság-téren. Ezen vállalat, mely minden tekintetben nagyszabásúnak mondható, a vásárló közönség teljes kielégítését tűzte ki célul, s ezen célnak valóban meg is felel. Legdusabb választék mellett rendkívül jutányos árak!

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselővel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Sikkasztó postatiszt.

(A kifosztott pénzeslevelek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 16.

Nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára tegnap a kassai postaigazgatóság kerületébe tartozó bártfai posta- és távirtdahivatalnál. Egy szerencsétlen családapá a sikkasztó, a ki azért követte el tettét, hogy nejét és gyermekeit fentarthassa, mert csekély fizetéséből nem telt a több tagból álló családjának eltartására. Büns üzelmelt maga tudatta a kassai posta- és távirtda igazgatójával, ki azonnal elrendelte a sikkasztó letartóztatását.

Az esetről kassai tudósítónk a következőket jelenti:

Rézy Vilmos posta és távirtdai segédtsízt huzamosabb idő óta van az állam szolgálatában. Több mint három évig Kassára volt beosztva, a honnét mult év decemberében áthelyeztette magát Bártfára az ottani postahivatalhoz. Mindig pontos és szorgalmas ember volt s emiatt a pénzes-utalványok és pénzes-levelek feladását biztáx reá.

Folyó év január havában több szerencsétlenség érte. Edes anyja halt el s kevés idő múlva egyik gyermeke. Ettől kezdve egészen megváltozott Rézy családi élete. Vendéglőbe járt és költekezett is. Hivatalában azonban pontos és szorgalmas maradt továbbra is.

A költekezés fizetésének jó részét felémésztette s hogy családjának a kenyeret előteremtse, az állam pénzéhez nyúlt. Előbb csak kis összegű pénzesutalványok tűntek el kezén, majd pénzeslevelek veszttek el. A sikkasztást azonban oly ügyesen palástolta el, hogy még most sem jöttek volna nyomára, ha ő maga nem jelenti fel az esetet. Büns manipulációját február óta üzi és saját bevallása szerint csak 6900 korona volna a hiány. Meglehet azonban, hogy többre rug az elsikkasztott összeg, amit majd a nyomban megindult vizsgálat fog kideríteni.

Tegnap a déli órákban megjelent Rézy a kassai posta- és távirtdaigazgatóságnál, ahol feltárta a sikkasztást. Bene Róbert posta- és távirtdaigazgatónak vallott meg mindent, ki a rendőrséget azonnal értesítette a sikkasztásról.

Rövid idő múlva a rendőrség foglya volt Rézy s Csellényi Béla rendőralkapitány fogta újból vallatóra, kinek elmondta a sikkasztás részleteit. Elme élte, hogy tettét úgy követte el, hogy a feladott utalványok és pénzeslevelekről néha vevényt nem adott, de legtöbbször nem vezette be a tételeket a naplóba.

A kassai posta- és távirtdaigazgatóság részéről azonnal Bártfára utazott Dávid Endre p. és t. tanácsos, hogy a hiány teljes összegét megállapítsa és a vizsgálatot vezesse. Rézyt a rendőrség kihallgatása után a kassai ügyészség börtönébe szállította be. A sikkasztó családja a legnagyobb nyomorba jutott, mert a postaigazgatóság Rézy fizetését beszüntette.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Birói kinevezések. Dr. Hajós Géza budapesti büntetőtörvényszéki jegyzőt és Vargay Kálmánt, az igazságügyminisztériumhoz berendelt törvényszéki jegyzőt a király a budapesti büntetőtörvényszékhez albirákká nevezte ki.

§ Karácsonyi ajándék. Eigner Józsefné szül. Scher Augustya 1898. év karácsonyára egy aranylánccal lepte meg a férjét. A láncot Singer Abrahám ügynök közvetítésével vette Kleinberger Mór fővárosi ékszerésztől, akinek a lánc vételáráról, egy drb 180 koronáról kiállított váltót adott. Erre a váltóra azonban nem a saját nevét írta elfogadó gyanánt, hanem a férjeét. Az ékszerész, miután Eigner né nem tartotta be a részletfizetést, beperelte Eigner József ellen

a váltót. A váltóper folyamán ez esküt tett arra, hogy ő nem hatalmazta fel feleségét a váltó aláírására. Az ügy ezzel bünygyi ultra terelődött s Eigner né a budapesti büntető törvényszék magánokirathamisítás büntetéseért helyezte vád alá. Ma tárgyalta ezt az ügyet a törvényszék Szabó Géza bíró elnöklete alatt. A tárgyaláson beigazolást nyert, hogy az ügynök jól tudta, miszerint Eigner né nincsen felhatalmazva ferje nevének aláírására s épp ezért meg is jegyezte az asszony előtt, hogy a váltót még Eigner Józseffel is aláírattja külön. Ez alapon a törvényszék Eigner né felmentette a vád alól. — Dr. Gál ügyész felebbezett a felmentő ítélet ellen.

§ Az ó-budai fenegyerek. Ó-Budának s környékének valóságos rémei voltak Máté Lajos újságkihordó, Eichinger Ignác, Tittelbach Frigyes és Segenwein Antal napszamosok. Alig volt verekedés, amelynek kezdeményezői s hősei ők nem lettek volna. Elbizakodottságuk bártart nem ismert, belekötöttek mindenkibe, aki csak eléjük került. Ez év június 24-én a négy jó barát elment kukoricát lopni a puskaportári dűlőbe. Futó Mihály fővárosi mezőőr rajtakapta őket a lopáson, mire ezek agyonveréssel fenyegették. A mezőőr fegyvert fogott a tolvajokra, de ezek lefülelték s alaposan elverték.

Hatóság elleni erőszak büntetével vádolva kerültek ma Budapesten a vádlottak padjára. A tárgyalás menetét azonban a rakoncátlanok vádlottak folyton megzavarták. Vakmerőségükben annyira mentek, hogy az egyik tanút, Müller Károly fuvarost, midőn ez az esküt letette vallomására, s távozni készült, az egyik vádlott Tittelbach Frigyes ott a bíróság előtt megragadta. Bakonyi elnök azért Tittelbachot hat órai kurtavas és 48 órai sötét sulyosbitott magánzárka büntetéssel sújtotta. Tittelbach erre dühöngeni kezdett. Kezeit az égnek emelve káromkodott, majd a kalapját verte a földhöz. Elnök a feldühödt rabot erre kivezette a tereméből s a tárgyalást felfüggesztette.

KÖZGAZDASÁG ES KOZLEKEDÉS

Budapesti ár- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 16.

Déltőzsde. A buzakínlát törhető, a vételkedő jó. Szilárd irányszat mellett 50,000 métermázsza került forgalomba, 5—7% fillérrel drágább árakon. Egyéb gabonanevek szilárdabbak, rozs és zab 5 fillérrel drágább. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.99—8.—
Buza 1902. áprillásra	8.31—8.32
Ros októberre	7.02—7.03
Ros 1902. áprillásra	7.14—7.15
Zab októberre	6.89—6.90
Zab 1902. áprillásra	7.19—7.20
Tengeri szeptemberre	5.14—5.15
Tengeri 1902. májusra	5.10—5.11

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.04—8.05
Buza 1902. áprillásra	8.34—8.35
Ros októberre	7.03—7.07
Ros 1902. áprillásra	7.17—7.18
Zab októberre	6.91—6.92
Zab 1902. áprillásra	7.19—7.20
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1902. májusra	5.10—5.11

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	624.—
Magyar hitelrészvény	640.—
Lezámtólóbank részvény	415.50
Rima-Murányi vasúti részvény	429.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	625.50
Közúti vasút	560.—
Városló villamos vasút részvény	283.—

S z e s z ü z l e t.

— Október 16. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter 2/0, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék: 12-80—13— korona mmásanként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 16. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban 92—93 fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogramm felüli sulyban 91—92 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 91—92 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Szereloi: Nehéz páronként 280 kilogramm felüli sulyban 90—91 érig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 89—90 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 89—90 fillérig.

Sértéselőszám. Október 13. napján volt készlet 43,193 darab, október 14. napján felhajtott 245 darab, október 14. napján elszállított 765 darab, október 15. napján maradt készletben 43,673 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti ár- és értéktőzsden.

Budapest, október 16.

Magyar aranyjárdék 40/0	118.60
Magyar koronajárdék 40/0	92.80
Magyar arany 41/20/0	121.75
Magyar ezüst 41/20/0	100.25
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar italmegváltási kötvény	99.85
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeregyorsországi kölcsön	177.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papírjárdék	93.30
Osztrák járdék ezüst	98.20
Osztrák járdék arany	119.90
Koronajárdék	95.10
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1630.—
Magyar hitelbank részvény	640.—
Osztrák hitelbank részvény	622.75
Osztrák-magyar államvasút	625.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.—
Német birodalmi márka	117.32
London	339.—
Paris	95.02

Értesítés.

Van szerencsém tisztelettel tudatni, hogy Aradon, Sztél Péter-utca 1. szám, (az udvarban) Telefon-szám: 407.

50,000 kötetes kölcsönkönyvtáram

magyar, német, francia és angol

pótjegyzéke

e hó 25-én fog megjelenni.

E pótjegyzékek tartalmazni fogják az egy év óta megjelent összes újdonságokon kívül ama több ezer kötetnyi pótlásokat is, amelyeket a kölcsönkönyvtár lehető legteljesebbé tétele végett egy év óta áldozatot nem kimélve, beszeréztem.

Ugy a törzs-, valamint a pótjegyzékeket is, díjmentesen bocsátom minden érdeklődő rendelkezésére.

Kölcsönkönyvtáramban, mely a legnagyobb a vidéken, minden újdonság megjelenés után azonnal több példányban kapható.

Kölcsöndíj: 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A kölcsöndíj a tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

A könyvek újak és tiszták.

Vidéki bérlők is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek és tetszés szerinti mennyiségben kaphatják a legújabb és legérdekesebb műveket. Az el- és visszaküldés lakattal elzárt ládikában igen könnyű és kényelmes kezeléssel történik.

Kiváló tisztelettel:

1345

KERPEL IZSÓ

könyvkereskedése és kölcsönkönyvtára.

Ugyan e eég ajánlja a közönség szives figyelmébe, Andrassy-tér 20. sz. alatti könyv- és papírkereskedését, hol igen előnyös alkalmi vételek eszközölhetők könyvek és hangjegyekben. Képes levelező-lapok óriási választéka. Naponta gyönyörű újdonságok. Minden zenemű-újdonság kapható.

Most jelent meg: 12 új felvételi aradi képes levelező-lap, páratlan szép fénynyomatu kivitelben. E levelező-lapok felülmúlnak minden eddigi készítményt

NAPIREND.

Október 17. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Hedvig. — Protestáns naptár: Hedvig. — Görög-keleti naptár: október 4.): Hierót. — A nap két 6 óra 7 perckor, nyugoszik 4 óra 51 perckor. — A hold két 10 óra 39 perckor, nyugoszik 7 óra 45 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 763.0 milliméter, délután 2 órakor 760.0 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor $9^{\circ} + 11.2$, délután 2 órakor $9^{\circ} + 18.0$. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor K. 4, délután 2 órakor K. 5. — Felhőzet reggel 7 órakor borult, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyhe, délen, nyugaton, sok helyütt csapadék.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Beléptel-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereklie-múzeum helyisége melletti ülésterem.

Október 19. Az aradi munkás-vegyelet mulatsága (Waggonyári-kantán.)

Október 20. Az aradi korcsolyázó-egylet közgyűlése délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ órakor (Kaszinó.)

Október 23. Az aradi atletikai-klub választmányi ülése este 8 $\frac{1}{2}$ órakor (Központi-kávéház külön terem.)

Október 26—27. Lóverseny Aradon.

Október 27. Az aradi polgári takarékpénztár felszámoló-bizottságának közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor (Szabadságtér 7.)

Október 31. Körjegyzőválasztás Mondorlakon.

November 3. Geyer Stefike hangversenye délután 5 órakor (Fehér Kereszt.)

REGÉNY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —

Írta: **Theuriet André.** [22]

(Folytatás.)

Másnap ismét találkoztak s az üléseket így folytatták egész augusztusban, mely kivételesen szép volt. Etienne ritkán volt megelégedve önmagával s nem habozott kérlelhetetlenül kivakarni a neki nem tetsző részleteket. Ezalatt szorosabb bizalmasság fejlődött ki a két fiatal közt, mind a kettőnek közlékeny természete volt. Közeledésre való hajlandóságukat megkettőztette a szabad levegőn való tartózkodás s azon bizalmasság, mely a festő és a min-tája közt viszonyt szokott teremteni. Szívesen elbeszéltek egymásnak gyermekkori élményeiket, a zárdában vagy collegiumban nyert benyomásokat s hogy micsoda megfigyeléseket tettek a kisvárosi életre vonatkozólag; csak egyetlen egy körülmény maradt ki mindkettő részéről a társalgásból: Etienne hallgatott Mangars tettei s eljárása felől s Teréz sohasem beszélt anyjáról. Ez a két dolog keltett bennük leginkább rokonszenvelt egymás iránt. de kölcsönös szemérméből úgy kerülték e két kényes tárgy érintését, mint mikor az ember nem meri az alig behégedt sebet ujjával érinteni.

Barátságukba észrevétlenül s öntudatlanul gyönédség vegyült. Ennek okvetlen be kellett következni egy tizenhatéves leány s egy huszonhárom éves fiatal ember közt. Egy hónap elteltével Teréznek s Étienne-nek egymáshoz való viszonya sokkal gyöngédebb lett, anélkül azonban, szerelmet vallottak volna egymásnak. Semmi kétértelmű, semmi zavaró szó sem jött elő, mely fölvilágosíthatná volna őket érzelmeik módosulásáról. Etienne becsületesebb s egyenesebb jellem volt, hogy sem visszaélt volna a fiatal leány által iránta tanúsított bizalommal; Teréz meg egészséges, ruganyos, érzélgőségű s regényességtől ment természet volt. Bizalmasságuk inkább a szíves és hő pájtáság látszatával bírt, egyfelől minden kacérság s rátartóság, másfelől minden bókolás s gyenge titakozás nélkül.

Minél több nap telt el, annál jobban érezték az együttlét örömét, s annál jobban is igyekeztek alkalmat találni, hogy egymást láthassák.

Néha elhagyták az állást, a vásznat, az ecseteket, s hosszú sétákat tettek egymás oldala mellett a Charente mentében, melynek a sziklás s a fák közt kigyózó tekervényes folyása lépten-nyomon új s elragadó részleteket nyújtott.

Igy jutottak a chaffaudi barlanghoz, vagy

a malpierresi tanyáig, miután egy régi hidon áthaladtak a magyabokrokkal behintett harasztos; azután lassan visszatértek virágcsokrokkal, a magas sövényvel szegélyezett uton, hol a vad jerikói loncok a levegőt vaníliaillatukkal balzsamozták be.

Ez enyhe szeptemberi estéken az ifjuság jobban pezsgett ereikben; a kellemes levegő s az ősz enyhe befolyása megkésztető benyomásuk hatalmát; szemeik élénkebben csillogtak, orrlukáik nagyobb gyönyörrel tágultak ki, hogy a kései gesztenyefák részegítő illatát beszívhatták; kéjjel hallgatták a juhaikat körülötte össze hívó pásztorok mélabus hangját. Ugy látszott, mintha semmi veszélyt sem ismertek volna, s azt hitték, hogy abban semmi rossz sincs, ha együtt sétálnak. Boldogok voltak, hogy egymást látták, hogy egymás szavait hallgatták s hogy a vadon természetével szemben ugyanazon válogatott benyomásokat érezték s ez volt minden.

Boldogok lettek volna, ha valami elhagyott szigeten éltek volna; de kis városban laktak, hol mindenki hiuzsemekkel kíméli társának magaviseletét. Augusztusnak vége felé már mindenki tudta, hogy mindennap találkozni szoktak az agesi malomnál. Polgárok, horgászok a fűzfákon keresztül távolról lesték őket, a jegyző neje pedig a saint-laurenti piacról való visszatértében a charrouxi uton találta őket a Charente mentében.

— Nemsokára egész Saint-Clémentin a Desroches kisasszony által a Mangars fiúnak adott találkozóiról beszélt, s a jámbor lelkek vádolni kezdték Desroches doktort. Az orvosnak nincs szerencséje, s a lány nem jobb az anyjánál!

— A mi Étienne-t illeti, őt sem kímélték, s a lányos anyák megbocsáthatatlannak tartották magaviseletét. Mangarsné asszony egyike volt a legelsőknek, a ki a fia által okozott botrányról értesült.

— No, nagyon szépet hallok felőle, mondá Mangars-hoz belépve! Ugy látszik, hogy Étienne bolondulásig szerelmes a kis Desroches leányba.

Azután elbeszélte férjének a városszerte keringő történetet.

A bankár csak mosolygott. Nem haragudott, mikor megtudta, hogy Etienne kevésbé puritán lett, s hogy tanácsait hasznára fordította.

— Azután? mondá tréfálva, mulat, ez való az ő korához... Talán csak nem akarod, hogy mindig a szoknyádon üljön?

— De felülteti azt a kis ostobát!

— Annál rosszabb rá s az atyjára nézve!... A helyett, hogy politikával foglalkozik, inkább a leányára ügyelne föl... Étienne fia, a leánykák után fut, ez szerepében van és én annak a parasztnak a véleményét osztom, ki ezt kiáltotta el a faluban: „Zárjátok el tyukjaitokat, kakasom elszabadult.”

— Ez erkölcstelen, válaszolt Mangarsné asszony, s a mi több: veszélyes... föltéve, hogy Étienne komolyan udvarolna a leánynak, s egyszer csak jönne, s felszólítana, hogy egyezzel bele házasságába?

A bankár gunyosan füttyült.

— Ezt szeretném látni! Különb, tevé hozzá sebhelyes ajkát összeszorítva, mi arcának kegyetlen kifejezést kölcsönzött, ha e kisasszony alkalmatlanná válnék, módunkban volna tőle megszabadulni... Ne szólj semmit fiadnak, — s hagyd a dolgot ő magára... Itt vagyok én, s te teljesen nyugton alhatsz.

E kis beszélgetés csak félig nyugtatá meg Mangarsné asszonyt, remegett, hogy e kis szerelmi történet zaja Desroches fülébe jut, s ez majd egyenesen Étienne-hez fordul, hogy magaviselete miatt felvilágosítást kérjen. Azonban eddig az orvos volt az egyedüli személy Saint-Clémentinben, ki semmit sem tudott a történetek felől. Mindig a falukban járkált, s mindig mélyebben fordult a politikába azon mértékben, a mint az 1851. év végét jellemző események rohamosan közeledtek; nagyon későn szokott hazatérni, s keveset törődött az-zal, — hogy mit csinál Teréz az ő távollétében.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felé érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személyss. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyss. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szv. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felé:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszlóról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborszlóig délután	2.04	Radnáról délután	3.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.23	Személyvonat este	8.57
Temesvár felé:		Temesvár felé:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felé:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felé:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről sv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig sv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

IDEGENEK ARADON.

— Október 16. —

Központi szálloda. Dr. Schlesinger Károly ügyvéd Szentese. — Kohn Ferenc kereskedő M.-illye. — Grosz I. kereskedő Baktanya. — Binder Imre utazó Budapest. — Koch Gusztav fakereskedő Pécska. — Krausz Gábor fakereskedő N.-Szeben. — Riedl Frigyes utazó Budapest. — Bresnitz Jaques utazó Bécs. — Beoch Wilmos utazó Prága. — Fram János birtokos.

Vass szálloda. Figolin Frigyes utazó Bécs. — Grosz Mór utazó Bécs. — Adamovics I. kereskedő Nyirbátor. — Miko Adorján kereskedő Körösbánya. — Lefkovits Mór utazó Budapest. — Roth Lajos utazó Budapest. — Ditrichstein Mór kereskedő Ujvidék. — Bihari D. utazó Budapest. — Spitz Viktor utazó Budapest. — Br. Wasmer Antal birtokos Simánd. — Grosz József utazó Budapest. — Deutsch Henrik utazó Budapest. — Schwartz Arnold utazó Bécs. — Bragia N. lelkész Mácsa. — Haas Adolf utazó Bécs. — Rothfeld József utazó Budapest. — Kürer Leopold utazó Bécs. — Steinfeld Károly utazó Bécs. — Bergerhof Agoston mérnök Budapest. — Rosenberg Adolf utazó Bécs. — Breitner Adolf utazó Budapest.

Városi színház.

Bérlet 17. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1901. évi október hó 17-én:

Az édes otthon.

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Albin Valabrégue. Fordította: Heltai Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Bonneval ... Mezei Péter.	Jeanne ... Angyal Ilka.
Julien Bertaut László Gy.	Lucie ... Menszáros M.
Taverny ... Giréth K.	Bonnevalné ... Bácsné.
Henry Chauvel Nemes S.	Marthe ... Komlósy I.
Jean ... Réti István.	Clara ... Garai Ilona.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

SCHEIRICH ANNA,

Lippa.

PILLER GYULA,

Bécs.

JEGYESEK.

Arad, 1901. október 17.

Magy. kir. államvasutak üztelv. Aradon.
28723—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

(Pályafentartási fák szállítása iránt)

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére 1902. és esetleg a következő 1903. és 1904. években szükséges pályafentartási fák szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1902. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmával még felemelhető, vagy lejjebíthető, a következő:

erdei fenyő deszka	2.5 m ³
jegenye	158.0 "
lucz	59.0 "
vörös	2.0 "
szélmetszetlen jegenye	
fenyő deszka	38.0 "
vágott lucz-fenyő	75.0 "
faragott puhafa. 12 m-ig.	315.0 "
" 12. m. felül	87.0 "
kerítési sűrítési lécz puhafából	17500 drb.
vágott lécz puhafából	70.0 m ³
erdei fenyő palló	20.0 "
jegenye fenyő palló	200.0 "
lucz	szükség szerint
szélmetszetlen jegenye	
fenyő palló	54.0 m ³
vörös fenyő palló szükséglet szerint	
puhafa rud	10.0 m ³
kerítési rud puhafából	
50 és 80 mm. átm.	6600 "
puhaszálfá	26.0 "
széldeszka	1200 drb.
fedőszindely 37 cm. h.	4000 "
" 47 cm. h.	96000 "
" 60 cm. h.	5000 "

Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a m. kir. államvasutak ellen semmi néven nevezendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati minta és pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés ellenében a magy. kir. államvasutak nyomtatványtárától (Budapest, Andrásy-ut 78—75. szám alatt) 50, illetve 80 fillérenyi áron szerezhethők meg.

Az ajánlatok a külön e célra szerkesztett ajánlati mintán teendőek.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben levő s anyagok szállítására vonatkozó 122291—90. sz. általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatkozó 186719—92. számú különleges feltételek értelmében eszközölendő, mely feltételek a pályázati határidőig alulírt üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályánál, valamint a m. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzletvezetőségénél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ivenkint 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok ezen alábbi külczimmel.

"Ajánlat épületfák szállítása iránt 28723/1901. számhoz" 1901. évi október hó 29-ének déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége általános osztálya főnökéhez benyújtandók, posta útján beküldendőek.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiségek értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1901. évi október hó 38-iki déli 12 órájáig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő esetleg posta útján oda beküldendő. Aradon, 1901. október havában.

Az üzletvezetőség.

CSECSEMŐK TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgítva és jól sterilizálva az anyatejével egyenértékűnek bizonyult.

Ilyen tejet készít alulírt intézet és azt oly alakban hozza forgalomba, hogy a szülőknél nagyon csekély fáradságába és költségébe kerül gyermeküknek biztos felnevelése.

Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.

Tájékoztató arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is mennyire bevált, közléteszük az ide mellékelt nyilatkozatokat:

Hálás elismeréssel adózom önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért. Kis babám a mióta csak a világon van, tehát fél éve csak is azt kapja, a jóságáról egész mondanakör támadt. S nemcsak kivételesen vas egészséges, hanem olyan vas egészséges is, hogy bár a gyógyszerártól csak egy ajtó választja el, orvosságot még nem kapott soha.

Nem mulaszthatom el, hogy steril. gyermektejtüket jóságánál, olcsóságánál és könnyen kezelhetőségénél fogva minden szülőnek legőszintebben ne ajánljam.

Kitűnő tisztelettel Tádor Gyula, gyógyszerész, Arad-Gáj.

Az önök által szállított sterilizált gyermektejet kds flam 14 napos korától a mai napig élvezte és ezennel is élvezni fogja. Nem mulaszthatom el, hogy önöknek készítményüknek hála köszönetemet ne nyilvánítsam údvös egészségügyi intézményükért.

A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet olcsóbban és jobban felnevelni, mással nem lettem volna képes.

Gyermekem teljesen egészséges és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelettel Tabakovits Emil, építész.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész

292

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

599—1901. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az árvaház részére 1902. évben szükséges lábbeliek szállítása iránt folyó év október hó 21-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1 pár uj czíppőre 4 kor. 90 fillér.

1 talpalásra 1 kor.

1 fejelésre 1 kor. 98 fill.

1 sarokra 30 fill.

1 uj kaplira 30 fill.

1 czíppő szalagra 16 fill.

Bánatpénzült leteendő 100 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1901. évi október hó 7-én tartot üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, Színház-épület.

„A f e c s k é h e z“.

Hermelin flanellek meglepő

szép mintákban 45 kr.

Tennisflanellek

19 kr. métere.

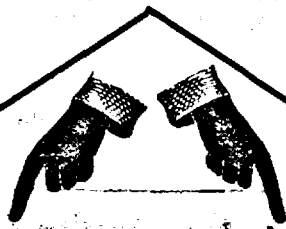
Czérna barchett 19 kr.

legszebb színekben.

Gyönyörű mosó

bársonyok 85 kr.

métere.

M e g é r k e z t e k !

Legszebb és legújabb

ősz i és téli ujdonságok

meglepő izléses kivitelben.

Hölgyflanelek

legbizarabb színekben csak 35 kr. méterje.

Szőnyegmaradékok

félárban óriási mennyiségben.

Bőrkeztük párja 1 korona

Városi és megyei telefon szám 10.

jäger-féle alsó ruhák.

Fegyházi harisnyák.

GLUCK JÓZSEF szoba-kárpitozás

és menyezetek gipszútánztatu dombormű diszítéseinek vállalata
Aradon. Telefon 278.

A mai kor igényeinek megfelelően, az eddig gyakorolt szobafestés és mázolás munkán kívül elvállalok

szoba-kárpitozást, és a menyezetek

gipsz-útánztatu (Papier-Masche és Xylogénit-Stuck)

diszítéseket is, mely célra e szakmában tökéletesen képzett munkásokat tartok, tehát munkáimért teljes felelősséget vállalhatok.

A midőn a n. é. közönség eddig irántam tanúsított nagybecsű bizalmát és támogatását megköszönöm, kérem azt részemre továbbra is fentartani és becses megrendelésével kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

995

GLÜCK JÓZSEF,

szobafestő és mázoló

Arad, József-főherceg ut 7.

3440/1901. pm.

Pályázati hirdetés.

A „Schertz József emlékezete“ ösztöndíj üresedésére jövőn, arra pályázatot nyitok.

A 2800 korona alapítványi tőke kamataiból álló ösztöndíj elnyeréseért, az aradi kir. főgimnázium bármely osztályának szorgalmas és jóviseletű ezen tanulói folyamodhatnak, a kik a tanulmányaik felől jeles osztályzattal bírnak. Az árvák, vagy szegény szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A pályázati kérvények hivatalomhoz a f. hó 31-ig bemutatandók. Arad, 1901. évi október hó 11.

Salacz,

kir. tan. polgármester.

559—1901.

Hirdetés.

A n. m. m. kir. földmívelésügyi miniszterium 54475/1901. sz. intézkvénye nyomán figyelmeztetjük az állattenyésztő gazda közönséget, hogy az állatbőrök értékének megóvása céljából állataiknak tüzes vassal való bélyegzését vagy teljesen mellőzzék, vagy pedig azt a törzs helyett az állat szarván, esetleg álkapcán alkalmazazzák.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi október hó 14-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula, s. k.
aljegyző.

Szépség és egészség.

Kinek van szeplője?

pattanás vagy bármilyen folt az arczán, használja a teljesen ártalmatlan Rozsnyay-féle világhírű

Serail-arczkenőcsöt,

mely az arcz bőrt rövid időn fehérré, tisztává és udvát teszi. Egy tégely ára 70 kr. Egy kis tégely ára 35 kr. Serail-csappan egy drb. 30 kr. Serail-hőlgypor egy doboz 70 kr. Kitundó és valódi Epe-csappan egy drb. 40 kr.

Étvágytalanság

és gyomorgyengeség

gyógyítására ezek mennek Karla-bába holott ezt a czélt itthon is elérhetik Rozsnyay M.

PEPSINBORA

használatát által, mely az emésztést elősegíti és a gyomrot rövid időn tökéletesen helyreállítja. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 8 kr.

A t. sz. közönség szives figyelmébe ajánljuk, hogy mindezen készítményeink törvényesen bejegyzetti védjeggyel vannak ellátva, mely az aradi szabadságszobrot ábrázolja.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógytárában Arad, Szabadság-tér.

Budapestben: Török József és dr. Egger Leo „Nádor“ gyógyszer-tárában, valamint minden magyarországi gyógyszer-tárában.

Váltóláz és hideglelés ellen

legbiztosabb és legkellemesebb szer, különösen gyermekeknek, kik a keserű chinint másképp bevenni nem tudják a

Rozsnyay M.-féle

Chininezukorka és

Chininesokoládé

melyet a magyar orvosok és természetvizsgálók nagy gyűlése 1886-ban Plumben pálya díjjal koszorúzott. Értékellen hamisításoktól óvakodjunk. Mindenki csak a ROZSNYAY M.-féle pályakoszorúzott készítményt kérje és fogadja el, melynek minden egyes csomagoló papírján Rozsnyay Mátyás névvel és aláírásával van ellátva.

Idegesség,

vérzegénység

és az ebből származó bajok ellen legbiztosabbat hat Rozsnyay

Vasaschinabora,

mely saját termései ménessé és borral készítő, hatásában minden hasonló készítményt felülmúl. Egy üveg ára 1 frt 20 kr., 6 üveg franco küldve 6 frt 8 kr.

Magy. kir. államvasutak.

140936—1901. szám.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága az 1902. évben, esetleg a további két évben évente szükséges 1000 métermázsa rézgálicz szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ívenként egy koronás okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi november hó 5-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők. Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag évi értékének 5%-a legkésőbb 1901. évi november 4-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és a távírdai anyagok szállítására vonatkozó 60,992/97 sz. különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módok az ajánlati felhívásban foglaltak, mely az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál valamint az üzletvezetőségeknél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál betekinthező.

Ezen ajánlati felhívásra az ajánlatot tenni szándékozóknak a fent-

nevezett anyag- és leltárbeszerzési szakosztály által ingyen adatik ki, vagy kívánságra postán megküldetik.

Budapest, 1901. október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

541—1901.

Árlejtési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az árvaház részére 1902. évben szükséges sertéshus sertés aprólék és zsir szállítása iránt folyó év október hó 21-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: kgrmonként 98 fill. Bánatpénzül leteendő 40 korona készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok felől az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1901. évi október hó 7-én tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay,
aljegyző.

A nmeltóságú belügyminiszterium 81945/1901. sz. rendeletével engedélyezett

Sanatórium és Hidegvizgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet, mely télen-nyáron nyitva van, állandó orvosi felügyelet alatt áll, bejáró s belakó betegek gyógyítását elfogadja. A betegek bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

Villamfényfürdők: rheuma, köszvény, elhízottság, idegtagségek, fémmérgezések gyógyítására. E fürdők szivbaj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.

Hidegvizgyógyfürdők: egészségesek edzésére, felüdítésére, idegbetegek, vérszegények, tüdőbetegek, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlanság, fejfájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.

Szénsavas fürdők: gyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.

Moór fürdők: nőbajok, rheuma, idegszabák, ízület merővégek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.

Villany viz-fürdők: idegesség, idegfájdalmak, ideggyengeség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.

Inhalatók (Belégzések) soole vagy fenyőkivonattal. Reichenhall, Gleichenberg mintára; tüdő s gégehurutok ellen. 15 jegy 9 frt.

Svédgyógytorna: Hátgörbülések, ízületmerővégek gyógyítására; sápadt gyöngye gyermekek edzésére. Havonta 15 frttől feljebb az eset súlyossága szerint.

Massage: ízületbajok, vérszegénység, elhízottság, általános gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.

Villanyos massage: idegesség, idegfájdalmak, gyenge emésztőképesség gyógyítására. 15 jegy 12 frt.

Villanyozás galvan és faradicus árammal. — Belakó betegek bármelyik orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás, fűtés, kiszolgálás) s ellátás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECHT, ARAD, Zrinyi-utcza 3. sz.

Telefon 270.

1200—1901. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-czikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság V. 2009. számú végzése által Első magyar általános biztosító társulat végrehajtató javára, Strifler Ádám almás-kamarási lakos ellen 112 kor. 46 fill. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírósággal lefoglalt és 1255 kor. 67 fillérré becsült butorok, egy Hofher és Schranz-féle 158 sz. gőzmozdony, valamint egy 6280 sz. cséplőgép $\frac{2}{3}$ -adából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Almás-kamaráson alperes lakásán leendő eszközzésére 1901-ik október hó 19-ik napjának délelőtt $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-czikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1901. évi október hó 4. napján.

Ortutay,

bir. végrehajtó.

1879

Árverési hirdetmény.

Vb. Ludig László kapruczai volt kereskedő csödtömegéhez tartozó és a kapruczai 294. sz. tkjvben felvett szántó föld 126 korona; az u. e. tkjvben felvett új, adómentes beltelkes ház 8000 korona; a kapruczai 300. sz. tkjvben felvett kaszáló 40 korona; a kapruczai 232. sz. tkjvben felvett rét 90 korona; a kapruczai 291. sz. tkjvben felvett szántó föld 218 korona; a kapruczai 255. sz. tkjvben felvett szántó föld 42 korona; végül a kapruczai 287. sz. tkjvben felvett szántó föld 68 korona bírósággal megállapított kikiáltási árban a m.-radnai kir. járásbíróság, mint tkkvi hatóságnak 2635/901. tkkvi sz. intézkedésénél fogva bírói árverés joghatályával bíró és f. évi október hó 21-ének d. e. 9. órákor Kapruczán a község házában tartandó önkéntes árverésen el fognak adani. Venni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett értékpapirokban a bir. kiküldött kezéhez letenni és a vételért az árverés napjától számított 15, illetve 30 és 45 nap alatt fizetendő három egyenlő részben a m.-radnai kir. adóhivatalhoz letenni. Az árverési feltételek a m.-radnai kir. járásbírósnál, a kapruczai előjáróságnál és alulírott csödtömeg-gondnoknál (Aradon Deák Ferencz-utca 30. sz. alatt) a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők.

Dr. Tamasdán Livius,

aradi ügyvéd,
mint vb. Ludig László
kapruczai kereskedő

csödtömeg-gondnok.

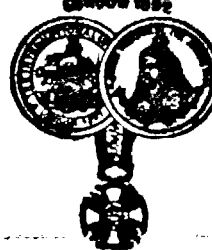
1901

A párisi és londoni hygienikus kiállításokon első díjakkal kitüntetett szőpítőszor a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a szőpít, májfoltot, bíbrosot, bőrvörösséget és mindenemü arczkiártalmasságot.

Használata által kisimítja az arczon a ráncokat és ifjú arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz és így a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsiradék és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemes illatu

Ibolya-crème szappan 4 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Ezen de Violetto de Hajós.) Ezen hygienikus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérséget és rózsaszínben tündéklő varázssá színt kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzeltető legfinomabb és leggyöngédebb alkotórészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan powder az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsaszín és krém színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienikus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Önkezelőnek hamutásztól! Kapható a készítő és feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszerész és gyógyszerészeti laboratoriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ uraknál.

Eladó ház.

A belvárosban Közép-utca 17/a. számú 16 évig adómentes új ház, amely áll 2 utcza és 1 udvari szobából, hozzá konyha, kamra, zárt folyosóval és pincze. Az udvarban egy külön épület 1 szoba, konyha és kamra, szép udvar és kert, kedvező lefizetési feltételek mellett szabad kézből eladó. A ház tisztán 9 perczentet jövedelmez. Bővebbet ugyanott. 1880

Magyar kir. államvasutak igazgatósága.

151626—1901. F IV. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha- és fehéreműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adani:

állomáson	f. évi október hó
Szeged	17-én d. u. 2 óra
Arad	24-én d. u. 2 óra
Debreczen	29-én d. u. 2 óra
Budapest,	1901. október hóban.

Az igazgatóság.

Használjuk fel a kedvező alkalmat:

VARGA JÓZSEF

butor- és épület-asztalos üzlete

ARAD, Kápolna-utca 6. sz.

Kész butor eladás.

Tultermelés miatt minden elfogadható ár mellett ajánlom a n. é. közönségnek kitünő minőségű

kész háló- és ebédlő-szoba butoraimat

és olyanokra megrendelést jutányos ár mellett készséggel elfogadok.

Építész és építettő uraknak ajánlom kitünő anyagból készült épület-asztalos munkáimat és parkettáimat. 1296

Pénzügyintézetek és ügyvéd uraknak ajánlkozom irodai berendezésekre.

Kereskedő uraknak rajz szerint jutonyos ár mellett készítek portálokat és boltberendezéseket.

Jutányos árak!

Veszek

Chasselas és Muskatály

csemege szőlőt

vasuton átadva, csákie nagyobb mennyiségben.

Schäfer Jajos,
Gattája.

1876

Magyar kir. Államvasutak üzletvezetőség Szegeden.

32030—1901. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetősége az 1902. évben esetleg a további két évben szükséges különféle anyagok szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szükségletet képező anyagok a következők:

I. csoport: kő és földnemű anyagok.

II. csoport: oltatlan fali mész.

III. csoport: téglák.

IV. csoport: világítási, kenési és tisztogató anyagok.

V. csoport: Légszesz berendezési tárgyak.

VI. csoport: fémnemű anyagok.

VII. csoport: acél és vasneműek.

VIII. csoport: bélyegző festék párnák.

IX. csoport: kelmék, bőr és kötélárak.

X. csoport: Vegyes anyagok.

XI. csoport: Lő és robbanó szerek.

XII. csoport: Befásítási és vete-ményezési anyagok.

Az ivenkint egykoronásokmány-bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1901. évi november hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak szegedi üzletvezetőségének anyagbeszerzési osztályhoz benyújtandók, vagy postán oda beküldendők.

Ugyanezen időpontig átadandók ugyanott a kötelező minőségi minták is.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-ka legkésőbb 1901. évi november hó 14. déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztárában leteendő.

Szállításra nézve mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános és az egyes anyagokra vonatkozó különleges feltételek.

A szállításra vonatkozó egyéb részletes módozatok az ajánlati felhívásban foglaltatnak, — mely az üzletvezetőségeknél és ahazai kereskedelmi és iparikamráknál betekintethető.

Ezen ajánlati felhívás a szükséges ajánlati űrlapokkal az alulírott üzletvezetőségnél ingyen megszerzethető vagy kívánságra postán megküldetik.

Szeged, 1901. év október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánneműt nem díjazunk.)

Pontos kisméretű munkák!

NEUMANN M. ARAD.

Az őszi és téli idényre tisztelettel ajánl

őszi és téli öltönyöket.

Atmeneti kabátokat (Double, Ulster és Raglán), Havelock ujjakkal és ujjak nélkül.
Téli kabátok és városi bundák. Gazdasági kabátok szövet vagy szörme-béléssel.

Nagy választék gyermek- és fiu-öltönyökben.

Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendeléseknél elegendő mértéknek egy kabátnak a beküldése.

KOCH DÁNIEL

kerékpár- és varrógépraktár, villaayos csomag berendezési iktézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 665

1841—1901. alk.

Hirdetmény.

Egy darab, 7 éves, homloka hoka, orra szárcsa, szeme csóka, sötét pej, 3 lába kesely, első jobb lapoczkáján 55/80 és hátsó jobb czombján K. bélyegű, paripa ló, bitangásban itt felfogatott; s ha jogos tulajdonosa nem jelentkezik; folyó évi október hó 24-én d. u. 3 órakor nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad-Gája, 1901. évi október hó 12-én.

Madarász, alkaptány.

A „Tengwall” okm. és levél rendezők gyári raktára.

A Shagen-féle tartósági tollak (egyszeri bemártással egy egész oldal irható) tőraktára.

Író-, levél- és rajzpa-pírok és levélborítékok nagy raktára.

Díszlevél-papírok. Képes levelező-lapok óriási választéka.

Levelezőlap albumok sat. sat.

Író-gépekhez festék-szalagok, Stenell-szin és Mimeograph papír és festék.

Hektográfiai anyag és téntra.

Másoló cikkek és sajtók gyári árakban.

BLOCH H.

papírkereskedése, könyvnyomdája és fényképészeti cikkek raktára.

1105

INGUSZ I. és FIA

könyvkereskedése

ajánlja

óriási antiquar könyvraktárát.

Beszerezhető minden

jogi, szépirodalmi

vagy

tudományos szakmunka.

Vesz egyes munkákat és egész könyvtárakat.

Az összes folyóiratok előfizethetők és számonként házhoz kézbesítetnek 1377

Szabadalmazott sodronyüveg

legjobb anyag felvilágítóknak, padaszatoknak, gyári ablakoknak, különböző vastagságban, egész 1.75 négyzet-

méter terjedelemben.

Különös előnye: Lehető legnagyobb biztonság áttérés és áttérés ellen, mel-lőzve a kényelmetlen sodronyrácsoknak, igen nagyfokú tűzbiztonság, esetle-ges törésmel az üvegtábla zárra marad, mert a sodronybetét szorosan összetartja az üvegrészeket; nagy mértékben fényáteresztő, eddig nem ismert fényhatás. Sok állami és magánépületeknél nagy terjedelemben a legjobb síkrel alkalmaztatott. Számos bizonyítvány, prospektusok és minták rendelkezésre állanak.

Padlólémezok üvegöntvényből járható felvilágítóknak,

átjárók, földalatti folyosók vagy pályaudvarok mellett alagutak megvilágításához, megszabott méretekben, simán vagy különféle képen mintázott felületekkel, fehérben, félféherben (circa 30% al olcsóbb, mint a közönséges nyersöntési üveg) és színesen, sodronybetéttel és anélkül.

Üvegtető oszlopok és hornyolt üvegtető oszlopok

a legkülönbözőbb alakokban és nagyságban.

Aktion-Gesellschaft für Glasindustrie vorm. Friedr. Siemens

388 Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

Más gyártmányok: mindenféle palacsok, palacsokszárak, belga és német tábla-üveg, üvegöntvény és sajtolt üveg (szabadalmazott sajtolt üvegtetők.)

6663

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán üresedésbe jött mondoriaki körjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, a kik ezen állásteln yerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 6. §-ában előirt képesítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket hozzám f. évi október 30-áig annyival is inkább adják be, mivel a később beérkező folyamodványokat figyelembe venni nem fogom.

A körjegyzői állás javadalmozása a következő:

1. Késpénz fizetés... 700 kor.
2. Termények válttsága ... 1000 kor.
3. Egy sessió föld haszonélvezete ... 600 kor.
4. 42 méter tűzifa.
5. Természetbeni lakás.
6. Magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.

A választás a körjegyzőség -székhelyén, Mondorlakon a község házánál f. évi október 31-én d. e. 9 órakor fog megtartatni.

Arad, 1901. október hó 13-án.

Péczely, főszolgabíró.

1373

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza.

Legujabb kivitelben

angol doubl gallérok, Japuettek és Paletók.

Leány-kabátkák és köpenyegek

nagy választékban.

131

Jutányos árak! Alapított 1870. Telefon 288.

STERNA

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája